

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

504
A 45

www.ck12.org
Copyright © 2012
CK12 Foundation, Inc.

A 49. p. 33

Het Hooge Liedt S A L O M O N S.

Door

Chriftelyke Gefang-dighden eenighsins verklaert / tot troostelike fightinge der Kerke Christi ende t' syner eeren.

Gestelt door

HIERONYMUS VOGELLIVM, Dienaer Iesu
Christi in zyne Gemeente tot HASSELT.

T' AMSTELREDAM,

Door Dirrik Ieliffen Kok, Boeckverkoper inde Kalver-straet/
by het Weef-huys / inde d'p Sleutels.

Na de ordire des Synodi Nationalis, Ende met consent der E. Heeren
Burgermeesteren der Stadt AMSTELREDAM. 1625.

Toe-eygenende Gedicht

Aende

Christelik-Strydende Kerke, ende eenighe
hare besondere Maeghden.

Besongen op de wyse des Psalms 74.

Hoe komt dat ghy ons verstroyt o Godt mijn? &c.

Christen volk der regt *Herstelde Kerk*,
Dooz Landen hoogh' / dooz *Neder-*
land vereenight/
Dyt d'Heydendom der *Suster kleen*
vermenight/
Tot uwen dienst/ ik singh' en bring'
dit werk!

Cant. 8. vers. 1. of
te 8.

Vereenight zijt ghy niet de *Suster oudt*,
Vereenight in geloob' / in Leer waeraghtigh/
In Godes dienst: byp/ dooz de hand Godes maghtigh
Dyp/ onder 't Hooft uw' *Bruydegom* vertrout.

Hoe troostelik ons Heeren *kussen* zijn
Van syne liefd' / dooz synen Geest in 't herte
Steeds uptgestort; hoe kunnen die onse smerte
Verdyppen meer als d'alderbeste Wijn!

Cant. 1. 1.

Maer onse hert dooz vleeschs en werelts lust
Beswaert (eplaes!) in syn verdoxventheden/
Aght niet so seer des Heeren vriend'lykheden/
Dies voelt ook steeds niet geestelike rust.

Cant. 3. 1.

Ogh! niet in 't bedd' / niet in slaepkamers saght/
Niet in 's vlees wyl begeerten/ niet der oogen/
In grootshepd niet des levens (veel bedrogen)
Maer inden strijt hier tegen ruste wagt!

Rom. 13. 13.
1. Joann. 2. 16.

Toe-eyghen-Gedicht

Cant. 5, 1. ofte 2.

Cant. 1, 3.

Cant. 1, 4.

Agh! Werels rust' gelust/wat doots gevaer'/
Wat brenghste doots verscheyden sware blagen;
Wat doet' al-om uw' bzoornste *Maeghden* klagen/
Wat dwalend' gaen *opreghie* hier en daer!

Wat synder van uw' *Maeghden* Wed'wen veel!
Wat moeten sy met u al *Wee* ver-duwen,
Om met uw' vriend met u in Geest te huwen?
D'Een' laet haer' kroon/ **D'Een'** Vader/vrienden eel!

Tot *deser* troost/dit werk sy vooz-gelept/
Besonder van uw' *Maeghden* twee bedroebet/
Daer van elk' een' besonder troost behoevet
D'Een' Hoogh-geboorn'/ **D'Een'** van hoog Majestept.

D'Een' t'uwen Dienst/ en troost ghy kroonen liet
't Werk der *Wyngaerdeniers* te doen oorzorgen/
Van Eenen Koningk Groot, hier toe geboren/
Aen Een verplight dooz d' *Egh* hier toe geschiet.

Die dooz natuur' en *Egh*' dan was ver-eert/
Dooz Gods genaed' u in geloob' verbonden/
In Godes dienst: hier toe *Ghy* had gelonden:
Dies wiert hier brenghst al' sins in u verneert.

Eylaes! Sy na den mensch' van Mensch gekroont
Met haer gekroonden Heer en Kind een ure
Dooz Satans nijt/ vooz' t'werk komt in getruce/
Soo haest gekroont, soo haest am u gehoont!

O dat/ Gehoont sy hy, die quaet hier denght!
God hier nedert/ dien sy wil verhoogen/
In uw' on-maght wil sy sijn kragt toogen/
Dooz t' *Kruys* alhier/ hier na de Kroone schenght.

Honny soit il qui
mal y pense!

2. Coz. 12.

aende Christelik-Strydende Kerke.

Die mensches liefd' en haet moet waghten hier/
 Die wort gekroont, gekruyst in weynigh stonden:
 In Christo onsen Heer' ist so bevonden/
 Men riep! Geluk! Wegh met hem! riepmen schier.

Hier staet de Roos steed's onder doornen scherp/
 De Lely' hier staet inde lege dalen/
 Hier 't Rhee en Hert, in Beemt en Haeg' moet dwalen/
 Hier aenden Wilgenboomen hanght de Herp!

De Vyant moet t'saem trekken ook sijn kraght
 Om tegen u in strijt die upt te storten/
 Op dat uw' overwinningh' volg' in korten
 Dooz 't Hert ons' Heer in u te weeg' gebracht.

In 't bedd' (ter kroon) die hier den Heere soght
 Na menschen will' daer na wy geerne gissen/
 Die moet ook vooz een tijt den Heer hier nissen/
 Dogh opgewekt/word tot hem weer-gebroghht.

Al wast hier so/na onsen aerd'schen loop;
 Wv' Maegt dooz d' Herders trouw den Heer begeben/
 Verneert wet u, dooz hem, wort haest verheben/
 Ik sulks geloov' bidd' en verlang' en hoop'!

De and're ook om uwent will' berooft
 Van Vader Hooger-stamm's dooz uw' byanden/
 Van goet/van bloet/in lyden velerhanden/
 Steeds hebb' hier troost in onsen Heer en Hoofst!

Het aerdsche goet/ook Vader, Broeder, Man
 En all' vergaet/versterft/beswijckt den bynden;
 Maer onse God ons geeft in den Beminden,
 All' t'opper-goet/ dat zaligh maken kan.

Luc. 19. 38. ende 23.
18.

Cant. 2. 1. 2. etc.

Cant. 3. 5. etc.

Psalm 137. 2.

Cant. 2. 8. 9. 17.

Cant. 3. 1. etc.

De Genabighe
 Vrouwe M A R -
 G A R E T A,
 Wedd'-Vrouwe des
 Wel-gebozen hoogh-
 sal: gedagh: Waira-
 ve Heer van Brede-
 rode. etc. Wel-ghe-
 boorne Doghter des
 Hoogh-gebozenen
 Heere Vliet van
 d' Ham/Grabe van
 Walckenstejn/ban-
 den Vrouke/etc. die
 gelijk ook namaels
 een Sone van den
 Spangaerden upt
 haet der Geres: de-
 ligt inzedelick sijn
 beemoort: Anno
 1598. ende 1607.

Toe-eygen-Gedicht, &c.

Geloofst sy hy van zijn vertroosting' al
In *Christo* door dit Lied ons voor gedragen!
't Welk ik/om te verminderen ons' klagen/
Na ons' geloob' uyt liefde singen sal.

Godefridus Corne-
y Vdemans in spie-
orte ende dypdelike
erklaringe over het
dooghe - Liedt Salo-
mons, die weerdigh
s tot stigtelike be-
troostingge gelefen te
worden.

Ook Charle Nielle
over dit selve Hooge-
liedt inden Fran-
sche/etc.

Dogh mijn gebrek in sinn'/ in penn'/ in stemm'
Is groot/en meer ook waer/ ten waer gebonden
Een' *Huder-man* hy *Gode froo* gelonden/
Wiens leyding' meest ik volg/en eere hem.

O dat mijn meest-ont-leende Penn' en tong'/
Van uw' *Opreghen* moght tot puer wekken
Dien onse *Heer* sijn *Geest* kond' milt verstreken/
Dat hy dit *Lied* veel schoonder/luyder/song'!

Ik singen sal/ na onses *David's* gahn'
In recht geloob'/ in hoop'/ in liefd' gedreven/
Den *Heer* ter eer'/ tot uw' troost opgeheven
Heer!, in genaed' neemt! *Ghy* in liefd' mijn *Psalm*!

Ghy *Christen* elk/ elk *Christelik* *Psalmist*,
Vergeet hier 't bleesch'/ de aerd'/end' Werelts dingen;
Al Hemels denckt, door *Christi Geest* wilt singen
Dit *Hooge-Lied*, oft' sin en toon' ghy mit!

Dies singend'/bid om 's *Bryd'goms* kuysschen *Geest*,
Singht in geloob'/singht tot hem in bekeering'/
Leest ende singht/past alles tot uw' leeringh
In droefheyt/breught: en dikwils singht en leest!

In Elegantem & Eruditam

Rythmo-Paraphrasin

CANTIÇI CANTICORUM SOLOMONIS

A Reverendo, doctissimo, & maxime Pio Viro

D. Hieronymo Vogellio, *Ecclesia Hasseltana*
ministro fidelissimo

Compositam.

ON *Nasus* Amor, cœique *Cupidinis*
ignes

Illecebris mulgent corda petulca suis:

Sed *Salomonis* Amor, castiq; *Cupidinis* ignes

Delitiis mulcent corda pudica suis;

Ecstasis hęc mentis, mortalis fœdera lecti

Ne lege, cœlestis perlege jura *Thori*:

Hęc *Christus Gajus*, Sancta est *Ecclesia Gaja*,

Cant. 2. 16.

Conjugis hæcce sui *Cor*, Caput ille suæ:

Santus Hymen Thalami est hęc *Spiritus* hujus, amores

Excitat, ac sacras bajulat ille faces.

Dulcis Amica veni, canit alter; & altera rursus:

Me trahere, sic currunt, conveniuntque simul.

Hęc odor est *Nardi*, hęc myrrhæ, hęc flos, hęc rosa, *Cypri*

Uva, hęc *Liligeri*, purpureique chori.

Hęc *crocus* & *calmus*, thus, *cinnama*, *punica mala*

Hęc est *rorilegæ* nobile nectar apis:

Hęc *aurum*, hęc *gemmæ*, hęc *laspis*, *marmorque*, *rubensque*

Sapphirus, hęc *ebor*, hęc *Hortus* odoriferus:

Hęc *mammæ*, hęc *lecti*, hęc *mera basia*, *philtræ*, *capilli*

Cirrigeri, hęc *capitis candida Colla* sui:

Sponsa Columba sui *sponsi*, *sponsusque Columna*

Una suæ, & *Cervi Cerva* *marita* sui:

Concentus vocis, conventus *Cordis*, *Amoris*

Dux, Coniux, Rex, Grex, hęc *Caput*, illa *Latus*:

Ante mare & tellus, & quod tegit omnia cœlum,

Sunt decreta hujus fœdera Coniugij:

Cant. 2. 10.

Cant. 1. 4.

Cant. 1. 12. 13. 14.

Cant. 2. 1. 2.

Cant. 4. 14.

Cant. 4. 13. 14.

Cant. 4. 11.

Cant. 5. 11. 14. 15.

Cant. 4. 12.

Cant. 4. 10.

Cant. 3. 9.

Cant. 5. 11.

Cant. 4. 4.

Cant. 5. 2. & Cant.

6. 9.

Cant. 2. 9.

Ephes. 1. 4.

Pſalm 19. 1.
Apoc. 19. 7. &c.

Cant. 1. 5. 6.

Cant. 5. 6.
Iſai. 53.

Cant. 5. 7.
2. Tim. 3. 12.
Ioh. 14. 2. 3. 4.

Apoc. 19. 7.

Ioh. 14. 16. 17. 18.

Cant. 1. 12.
Cant. 4. 14.
Cant. 2. 5.
Cant. 1. 13.
Cant. 5. 1.
Cant. 4. 14.
Cant. 2. 1. 2.

Cant. 1. 14.

Cant. 4. 12. 13.

Cant. 4. 14.

Iaspis æternitatem,
ebor & marmor Sā-
ctitatem & puritatē,
Sapphyrus miseri-
cordiam denotat.

Facta sed in terris sponsalia, sponsus in orbem

Cum sol ille suo curreret è thalamio

Solemnes epulas, coelestia gaudia, sanctum

Hallelu-jah canet Turba beata *Poli*.

Interea hic patitur, fit nigra ardore, dièi

Fert æstum, ac mundi sustinet illa Cruces.

Sponsa afflicta, suo sponso viduata videtur

Dum petit iste polum, calcas at illa solum.

Multa tulit, fecitque *Dem*, sudavit & aluit

Ut sibi tam charam jungeret ille *Viram*.

Multaque Sponsa feret, sudabit & alferit, ante

Quam sibi tam charum junxerit illa *Virum*.

Sponsus ad ætherei rediens habitacula coeli

Ivit, & æternas præparat ipse dapes.

Ast hic sponsa manet, donec venere jugales

Theæ, tunc capiet gaudia plena *Poli*.

Non hic sola manet, sed sancto gaudet amico

Ille vices Sponsi tutor ut Altus obit.

Sanctus odor *Nardi*, quem *Spiritus* attulit, illam

Refficit, & Sponsæ Languida Corda fover:

Myrrha Dei Sponsi jacet inter pectora Sponsæ,

Myrrha Sacra hæc Sponsam protinus ipsa beat.

Est *Rosa*, *Flos Lili* Sponsus, Rosa rubra, venusta

Sponsa fit, hoc *Li-li-Passio* commeruit.

Dulcia Vina sui dat sanguinis, arida Sponsæ

Membra suæ musto nobiliore levans.

Fertilis hinc Hortus fit Sponsa, fluensque per Hortos

Fons virides, gratis fructibus atque tumet:

Hic *Crocus* Alma Fides, *Calmus* Confessio, *Thura*

Sacra Preces, Vita est Myrrha Aloëque pia,

Punica Mala, bonis fecunda & prodiga Lætis

Fructibus, hocce ferax ubere sponsa nitet.

Nobile *Nectar* apis sunt sancta & dulcia *Lingue*

Verba, sonus, Veneres, eloquiumque pium.

Hic *Aurum* est *Deitas* sponsi, gemmæque nitentes

Sunt Majestatis Lucida signa suæ:

Iaspis, ebor, marmor, Sapphirus, signa perennis

Sunt Sancti, puri, propitiique *Dei*.

Et mammæ & lecti, mera basia, philtura duorum

Sunt Sponsi & Sponsæ non periturus *Amor*.

Cætera quid referam? referent pia, docta VOGELLI
 Carmina, quæ patrio protulit ore pius.
 Belgica *Virgo* videt, quid sancta *Paraphrasis* hujus
 Cantici erit, Salomon quod sapiens cecinit.
 O pia membra Dei Capitis, pia membra sacrati
 Corporis, ô matris membra beata sacræ.
 Hæc Legite, atque pio pervolvite carmina Zelo
 Carmina, quæ fecit Vir pius atque Vigila.

Everh. Schuttenius

V. D. M.

Eer-Gedicht.

H Et Hooge Liedt, van Salomon beschreven,
 Begrypt in sigh verborgentheden groot
 Van Iesus Christ, die met zijn wonden root
 Geneest zijn Kerck, en geeft haer 't eeuwig leven.

Het is voor ons een Spiegel hoogh verheven
 Van onsen Heer en zijn beminde Kerck,
 Die met Gesprek bewysen Liefde sterk;
 De woorden wijs 't gedacht te kennen geven.

Maer 't vleyslick Volk, door eene geyle Min,
 Verdraeyt dit al in een verkeerde sin,
 Als Spinnen die fenijn wyt Honigh swygen.

Daerom hebt ghy, VOGHELI, wel gedaen,
 Dat ghy den sin ons sticht' lick doet verstaen.
 Dit weerdigh Boeck u Gods-vrucht sal getuygen.

Non est mortale quod opto.

Gemeen en inhoudt.

SALOMON uyt synen langdurighen
val / zijnde door Gods ghenade opghe-
staen / ende met uytnemende gaben des
heylighen Geests verbult / heeft in teer-
ken syner bekeeringe tot God / ende we-
derkeeringhe tot syne Kerke / tot troost
der selver ende eere Jesu Christi / op het
alderkonstigste datmen kan bedencken /
ghedicht dit alder verborghenste Gheestelik Liedt van het
Erouw-Bond der ghenade / tusschen Christum ende syne
Gemeente.

Hier van stelt *Salomon*

I. Het opschrift , van wegen syne hooge verborghentheyt /
als zijnde het hooghste lied; ende instrumentele oorsake / van
hoogen vreedeliken name / cap. i. vers. i.

II. De sake selve , op de alderkonstigste / nochtans ghe-
meensaemste ende vriendelikste maniere; door t'samen-spre-
kinge bande uytnemende genaden-rykheyt ende ghelucks-
ligheyt des genadigen verbonds Gods in Christo met sy-
nen uytverkorenen ten eeuwighe leuen gemaect / onder de
ghelykenisse van eene huweliksche-beraminghe ende bruy-
lofts-bebestinghe / tusschen eene eerbare Bruyt / ende eenen
heerliken Bruydegom.

Daer van de t'samen-sprekingen maken /

I. Voorbereydinge en aenvangk met verhael (na de vooz-
sichtighe ende eerbare maniere der huweliks-beramers /
elkanders gelegentheyt kennende ende prijsende / ende daer
op den vooztgangk behoorlik begeerende)

Eerst der Kerken aldereerste wenschinghe na Christi te-
ghenwoozdighe / haer op 'thooghste noodighe ghenade / niet
teghenstaende hare onweirdigheyd / diese bekent / ende daer
tegen troost versoekt / tottet vers. 8.

Daer na **Chzisti** ende der **Kerken** onderlinge lobinge ende
prijsinghe der ghelucksalighepdt/ 1. voozghestelt het zy in
het besonder van elk een / so voor d'eerste male / ten aensien
Chzisti/de kercke aensprekende ende lobende/tottet vers. 12.
ten aensien der kercke **Chzistum** prijsende / tottet vers. 15.
so voor de tweede male ; ten aensien **Chzisti** lobende de ker-
ke vers. 15. ten aensien der kercke prijsende **Chzistum** / vers.
16. het zy in het gemeene / vers. 17.

2. Bekraghticht ende verklaert van weghen de ware
oorsaken deser lof-saken/ cap. 2. 't welck dooz **Chzistum** ge-
schiet / aenwijsende d'oorsake des goets sijns selfs / vers. 1.
sijner kercke/ vers. 2. dooz de kercke gheschiet/ dewelcke soo
prijs **Chzisti** persooene ende ghenade in het ghemeene ende
besonder tottet vers. 16. soo beslupt hare vzedelike verghe-
noeginghe in **Chzisto** / niet teghenstaende hare swachhepdt
ende verdrukkinghe vers. 17.

II. Aenhoudinge ende voortgangk, dooz t'samen-sprekin-
ghen die de verhaelde goederen

Eerst, Versterken ende bevestighen teghen verscheyden be-
droefde ende verdrukte standen der kercke / daer teghen de
 vertroostinghen in **Chzisto** worden ghestelt / tot onderhou-
dinghe der kercke in **Chzisti** gemeenschap / dooz t'gheloobe.
Dese standen worden

Eerst voorgehelt, ten aensien des stands van mindere
swarighepdt ofte ghebaer/

De droefheyt ende druk der kercke wort verhaelt/ cap. 3.
ten aensien van hare droefde gheleghenthepdt ende beko-
ringhe / tottet vers. 6. ten aensien van hare vergheuoegin-
ge der ruste dooz t'gheloobe in **Chzisto**/ tottet eynde des ca-
pittels.

De vertroostinghe **Chzisti** wordt ghestelt/ cap. 4. soo dooz
verhael sijner aenghenaemheyt in der kercken gaben/tottet
vers. 15. so dooz bemaninge tot volstandighepdt ten eynde.

Daerna herhaelt ende vergroot ten aensien des ghebaerli-
ker stands der kercke.

De droefheyt ende druk in sware sonde ende aenbechtin-
ghe der straffe cap. 5.

voozstellende hare sonde ende straffe tottet vers. 8.
opwekkende haer selfs tot verhael der uptnemenethepdt
Chzisti/ totten eynde des cap.

De vertroostinghe Christi daer tegen gestelt cap. 6. daer de Heere Christus zygt soo d'upnemenheyt der gaven die sy van hem heeft ontfanghen in 't ghemeene ende besonder tottet verl. 16. soo d'oeffeninge der selver gaven/ ten eynde des capittels.

Ten lesten, Besluyten dooz betragtinge der middelē der volkomene vereeniginghe met Christo eerst vernedert / daer na verhoogt inden hemel als plaetse der Bzuplost des Lams; dese middelen syn twee;

Het eerste is Christi komste inden bleesche/ cap. 7. daer de Kerke doet / eerstelik verklaringhe haer ontfanghenen troosts/ verl. 1. daer na de wenschinghe om Christi ghenaden/ het zy synes heylighen Gheestes teghenwoordigheyt/ tottet verl. 5. het zy synes selfs inden bleessche/ tottet verl. 7. ten derden eene betuyginge harer liefde in volstandigheyt/ ten eynde des capittels.

Het tweede middel is de beroepinghe der Heydenen totte ghemeenschap mette Joodsche Kerke/ daer op dan te verwachten stond Christi komste ter eerlikheyt cap. 8. daer de Kerke versoekt / 1. de maniere der beroepinghe te weten/ tottet verl. 6.

2. Christi komste in haestigheyt te geschieden/ tottet eynde des capittels.

Dese saken, tot versterkinghe der memorie, worden inde volghende Tafel vertoont; houdende wy d'aafdeelinghe der Capittelen als Tremellius ende Iunius, &c. doen.

Salomon

1. Het op-schrift deses Liedts kan weghen sner hooghe verborghentheyt / ende instrumentele oorsake van hooghen breeveliken name/ Cap. 1. vers. 1.

2. De sake selve op de alderkonstigste / nogtans ghemeensamenste ende liefelike maniere/ dooz tsaenensprekinge vande uyt-nemende ghenadenrykheyt ende ghelucksaligheyt des ghenadigen verbonids Gods in Christo met synen uytberokenen ten eeuwigghen leuen ghemackt / onder de ghelikenissen van eenen hulweliken beraminge ende bzuiflofta-bevestinghe tusschen ee eerbare baup ende eenen heerlike bzuifegom. Daer na de tsaenensprekinghe/maken

voor-bereydinge ende aenvangk, met verhael (na de boozsichtige en eerbare maniere der hulweliken-beramingen elckanders geleyentheyt kennende ende prysende/ende daer op den boozgangh behoozlik hegeerend) soo

t saenensprekingen die de verhaeliche gheade Aenboudinghe ende voortgangk, booz

der kercken eerste wenschinge na Christi tegenwoozdighe/ haer op 't hooghste noodige genade / niet tegensstaende hare onweerdigheyt / diese bekent/ende daer tegen troost versoekt totter vers. 8.

Christi ende der kercken onderlinghe lobbinge en geeluck prysinghe

boozgestelt 't 3p in het een/booz gemeen vers. 17.

befonder van elk een/booz gemeen vers. 17.

d'eerste reyse ten aensien der kercke Christum prysende totter vers. 15.

Christi de kercke aen-sprekende ende lobende / totter vers. 12.

de tweede/ten aensien Christi lobende de kerke vers. 15.

der kercke prysende Christum, vers. 16.

bekraghticht ende verklaert van wegen de ware oorsake deser lof-sake Cap. 2. 't welcke gheschiet dooz

Christum / aen-wijfende d'oorsake des goets syns selfs vers. 1. sner kercke, vers. 2.

de kercke de welke so

prysst Christi persoonen ende ghenade in 't ghemeene ende besondert, totter vers. 16.

besluyt hare breevelike hergenoeginghe in Christo/ niet tegensstaende hare swaekheyt ende verdrukkinge vers. 16. 17.

1. hare dwoebe ghelegentheyt ende besondert / totter vers. 6.

2. hare hergenoeginghe der ruste dooz 't geloof in Christ totten eynde des cap.

boozghestelt / ten aensien des stants van munder gebaert het 3p belangende de

dwoefheyt ende druck der kercke / cap. 3. daer de kercke verhaelt

berooftinghe Christi / cap. 4. dooz so

berhael sner aenghenamenheyt in der kercken gaden / totter vers. 15.

beraminghe tot volstandigheyt totten eynde des capittels

berhaelt hare sonde ende straffe/totter vers. 8.

opwekt haer selfs tot berhael der uytmenentheyt Christi/totten eynde des cap.

berhaelt ende vergroot ten aensien des gebaertliken stants der kercke / het 3p belangende de

dwoefheyt en druck in sware sonde ende aenbeghringhe der straffe / cap. 5. daer sy dan so

berooftinghe Christi / cap. 6. die prysst so

d' uytmenentheyt der gaden die sy van hem heeft ontfangen in 't gemeene ende besondert totter / vers. 16.

d' oeffeninge der selver ten eynde des cap.

berkatinge hares ontfangenen troosts, vers. 1.

wenschinge om Christi genaden/ het 3p sner

Gestes tegenwoozdigheyt, vers. 2. 3. 4. selfs teghenwoozdigheyt inden bleesche, vers. 5. 6.

betugginge harer liefde in volstandigheyt / ten eynde des cap.

besluyten / dooz betraghtinghe der middelen der volcomene bereeninge met Christo/ eerst vernebert / daer na verhooght inden hemel de plaetse der bzuifloft des Nams; wegen so

Christi konste inden bleesche cap. 7. daer de kercke doet

der Heyderien beroepinghe totte gemeenschap mette Joodsche kercke cap. 8, daerle berookt

1. de maniere der beroepinghe / te weten tot vers. 6.

2. Christi konste/ totten eynde des cap.

Befon-

Befonderen Inhoudt.

C A P. I.

I. De Kerke wenschende na Christi teghenwoordigheyt/ prijst syne genade/ vers. 1. 2. met versoek der selver tot gehooftsaemheyt des geloofs ende der liefde/ vers. 3; ontschuldicht hare mismaekthepdt by hare teere leden/ vers. 4. 5. ende begeert daer ober Christi vertroostinghe upt sijn woort/ ende de gabe der onderschepinghe/ om niet verrukt te worden door valsche Herders/ vers. 6.

Op de wipse des Psalms 84.

Hoe lieflyck ô Heer, en hoe reyn, &c.

Vers. 1.

D't hooghste liedt song Salomon
Nae hy's vlees ydelheyt verwon/
Van Christo ende syn' Gemeente
Het Geestelike Huwelik/
Dat duren soude ewelick: (te/
God bleesch' soud' wordē en gebern
Himmamel Godt met den mensch)

Vereenicht met sijn Zynt na wensch'.

Vers. 2.

Sijn tong' snel- Schypvers- griffyn' wert;
Gods Geest deel' liefde gaf in 't hert:

Hy kusse my met sijns monds kussen!

© dat mijn vriendt voort by my waer!

Dooz synen Geest en woort seer klaer/

© hoe soud' hy mijn droefheyt sullen!

Want syne vriend' licken zyn

Veel beter dan de beste Wyn.

Ik acht des Werelts goet als dreck/
Dat noyt kond' weeren mijn gebrek/

21

De Kerke sprekende
ten eersten/verlangt
nae Christi teghen-
woordigheyt:

Ten tweeden / prijst
syne genaden (boven
d'aengenaemste lief-
likheden deses we-
relts.)

Ia opt my geenen troost geriefde!
Dogh het geloob' in Godes Soon'
Die niet my nemen soude woon'/
Deed my verlangen na sijn liefde/
Die my van syn' verbintenis'
Hoe langhs hoe meer soud' maken wiss'.

Vers. 3.

Vw' riekend' salven syn seer goet,
Vw' naem gestorte salu' is soet;
'k Hoor' uyt uw' woort 's Geests soete reden
Van u/ Gesalfden van den Heer!
Dies ik word' hakend' meer en meer;
O Christ/ o Geest/ o woord vol vreden!
Dies hebben u de Maeghden lief,
Die steeds ontfangen troosts gerief.

Vers. 4.

Trekt my dooz utos Geests kraght en woort/
Wy sullen na. u loopen voort;
Want als de Koningk met vermeugen
My inde binnen-kamers leyd
Van synes heyls verborghentheyd/
Wy sullen ons in u verheugen,
Opregh't u minnend', vrolik zijn,
Vw' liefd' vertellen boven wijn.

'k En kan niet komen na behoort/
'k En derf ontweert niet komen voort:
In 't kennen/ lieben/ en gelooven
Hogh teeder ben. dies waer van nood'
Dat selfs de Heer' syn' hand my bood'
Dooz gaben meer sijns Geests van boven!
So werd ons bregghd' en bypheynt meer/
Groot boven al ook syne eer.

Die seer troostet
 sijn / en roer-
 en-
 komen met synen
 naem; betoelche ooz-
 sake sijn datse niet
 hare alderkruiste lid-
 maten zoo seer in
 liefde na hem ver-
 langen.

En 3. beroeft de
 kraght der selver/
 tot gehoorsaemheyt
 des geloofs ende der
 liefde; besonderlik
 als sy de overvloedi-
 ger gaben des H.
 Geests tot wydere
 kennisse Christi en
 de syner goederen/
 sal ontfangen hebbe.

De wijn/ 't is waer/ verheught het hert/
 En doet vergeten syne smert/
 Versterkend' d'aertſche creature:
 Dogh myne ziel een Hemels geest/
 Geen aertſche wijn oft goet geneest/
 Maer eene ſalb' van Godts nature/
 Gods-menſchen- Zoon/ reght niedecijn/
 Alleen kan heelen wonden mijn.

Verf. 5.

'k Ben ſwert en niet van buyten toeg/
 Dogh liefſik binnen in Gods oog/
 Jeruſalems o Doghters teere;
 'k Schijn Kedars hut', d'Arabers Moor/
 Die ſteds verhuyst/ vol ſtofs komt voor.
 Ogh ik in Kedars Tents verkeere!
 Maer als Sal' mons Tapyten rijk
 Ik op de binnen-zijd' gelijk.

Verf. 6.

Siet my niet aen, die ben wat ſwart,
 's Druks-Sonn' heeft my beſcheenen hart;
 Vallſch' Herd'ren/ myner moeder kind'ren,
 Op my vertoornt, my ſetten in
 Van Wijn-berghs vreet mit een Hoederinn';
 Eplaes! ik liete my verhind'ren/
 Myn Wijn-bergh die ik hadde goet
 Dat ik dien niet en hebb' gehoet.

Dus loop ik dan als 't dwalend' ſchaep/
 En op vallſch' Breders my vergaep/
 Verbyſtert/ blind/ en onverſtandigh:
 Vyt d' Erf-zond' bryght der eerſte zond'/
 Die heerſchend' my ſlaet menigh wond'/
 Word ik miſmaekt en onbeſtandigh/

Ten 4. ontſchul-
 dight haere miſ-
 machthept/ by hare
 teere ledē/ eerſt wat
 gemeender/

Daer nae wat be-
 ſonderder / met aen-
 ſpſinge der oorzake
 der ſonde ende der
 ſtraffe der ſelver.

**Nogh 't quade doe/ en 't goede haet/
Dies dooz den druk en sond' soo laet.**

**Maer of ik my soo leelik kenn'/
En mynes vriends ontweirdigh den:
Soo heeft dogh God na synen rade
Tot syn' Bruydt m'upt den doodt gerukt/
Mijn buyl/ dooz 's vrients-verdiens'/ gesmukt.
En aengenomen upt genade;
Dies vrienden in my selw'/ soo niet/
Maer in mijn' Bruyd' gom my besiet.**

Verf. 7.

*En bijsoen/begeert
Christi hertcoostin-
ghe upt sijn woordt/
niet de gabe der on-
derscheidinghe/ om
niet bā valsche Her-
ders verleyt te wor-
den inde tijdt der
verdrukkinge.*

*Seght my aen, dien ik mijn' Ziel liefst,
Waer weyd' gh'uw' kudd' en haer geriest,
In d'heere middagh van 't verdrukken:
Want waerom soud' ik dooz 't benouw'
Als een beschaemd' bedekte Vrouw
Van u mijn Herder my verrukken/
En keeren tot der kudden valsch'
Van uw' gesellen vipers valsch'?*

**O Heer' die my dus hebt bemint;
Gewijl' men inde werelt vint
Veel Herders valsch'; wilt my bewaren/
Dat ik tot uw' en mijn' on-eer/
In druk/ niet dwael' van uwre Leer/
Maer wilt my die dan meest verklaren
Dat ik sie waer gh'uw' kudd' dan weydt/
Van Broeders valsch' niet werd' verleydt.**

I. I. Chi-

IJ. Christus ter sprake met sijn Kerke hem aanbiedende / onderwijst haer in hare onsekerheyt / vers. 8. Vertrooft haer in hare uiterlike on-aensienlikheyt / v. 9. ende onweirdigheyt / vers. 10. ende belooft haer meerder gaben ende genaden / hier ende hier namaels / vers. 11.

Op de topse des Psalms 78.

O mijn volk wilt mijn leeringh, &c.

Vers. 8.

INdien ghy 't niet genoegh hebt konnen booren
O onder Vrouwen-Schoonst, gaet treed de sporen.
Van myne Schapen: uw' booz-gangers aghtet
Na myne stemmi' haer g'loov' en liefd' na traghtet;
Vw' Geyten weydt by d' Herders hutten dight/
D'opregh' trouw' leden by mijn Schriften sticht.

Vers. 9.

O mijn Vriendinn', met reght ik u gelyke
Den Peerden schoon / en wagens Pharos ryke/
Want boven allen zyt ghy sterk en schoone;
Al' d'hoogheyt hoogh die haer stelt trots ten toone
Hier tegen my / dooz u ik neder-vell'
Oft' stoor' de onghoozsaem' in de hell'.

Vers. 10.

't Is waer / de sond' en straff' u heeft besmettet/
Maer ook mijn bloedt en geest u repn daer settet;
Dies lieflik staen uw' geestelike wangen
Dooz 's Geestes gaben als in eerbaer' spangen;
In peerlen-snoer staet uwe geestes hals,
Ghy zyt verciert in degh't opregh't van all's.

(sche/

Dooz 't krups onweirdig schijnt ghy dooz de men-
Maer in mijn' oogen weirdigh na mijn' wensche
Is my uw' wesen vriend'lik aengename/

Ten 1. Christus spreekt ende onderwijst de kerke in hare onsekerheyt / ten eynde so in de bezukkinge niet werde beriept dooz valsche herders / verhaelt in 't vers. 7.

Ten 2. Vertrooft haer in haer on-aensienlikheyt / verprijde hare schoonheyt ende maght / gestelt tegen hare swerthent ende toorn der valscher broederen in 't 6. vers verhaelt:

En in hare onweirdigheyt by den menschen / verprijde hare onnoosele wesen ende listsaemheyt der hope / met de deugden der sughtmoedighent ende voornemighent verciert in het kruuce / aenghe-wesen in 't vers. 5.

Verriert met onschult tegen 's byants blame:
 Uw lijdsacm hoop verriert niet ootmoet saght/
 Doo; mynen Geest/ voor God is dier geaght.

Verf. 11.

By dit cieraet *wij maken gulden spangen*
 Met liefd' / volmaektheys bant / wy u behangen;
Met sijn'ren Puklen deughden veel besteken/
 Soo dat u geen cieraet opt sal ontbreken:
 God sal het doen: wy / Vader / Soon en Geest/
 Hier by u in 't geloob' / maer namaels meest.

III. De Kerke ghetroost sijnde door dese eerste
 aensprake Chrizti / niet alleen upt de tegenwoordige ghe-
 nade / maer ook in de hope der toekomende heerlikheyt
 hier toegeseyt / roemt de genaden des H. Geestes verf. 12.
 ende verdiensten Chrizti geseten ter rechter hant Gods.
 verf. 13. indtsgaders de byuchten daer upt ontsaende /
 hier ende hier namaels verf. 14.

Op de wylse des Psalms 27.

God is myn light die my leyd in zyn wegen, &c.

Verf. 12.

I A / liet! dewyl' de Koningk is geseten
Aen synen dissch' aen 's Vaders reghter-handt/
 Heeft hy my willen synen Geest toe-nieten
 Tot troost / en leer / en Hemels-erven pandt;
 Die als *myn' Nardus-salb'* geest' Hemels reuk!
 Dies ik verheugh' en roem' in mynen druk:
 Want van syn' liefd' my schept geen' ongeluk:
 Dees salb' geneest ook alle wond' en breuk.

Verf. 13.

Dees Geestes salb' mijn Hooge-Priester maekte/
 Als hy syn' liefd' heeft in sijn bloedt vermenght;
 De hitt're gall' voor my den doodt ook smaekte/
 End' onder 't wyer lagh van Gods roorn versenght.

Een 3. belooft haer
 te verriieren mette
 liefde ende allerley
 deught / die hier aen-
 hangen / ende nae-
 maels inden Hemel
 worden voltrokken.

De Kerke roemt
 door den ontfangen
 troost Chrizti in des
 Vaders heerlikheyt
 sittende / so ghenade
 des H. Geestes;

So dierbare ver-
 diensten ontsaende
 upt zyn lijden ende
 sterben door engele
 liefde aengegaen:

Dit lyden al en liefd' ik steeds gedengk!
*Mijn Vriendt my is een Tuyljen Mirrh' geaght/
 Dat tusschen myn' geest's borsten soet vernaght.
 O nimmer ik vergeet dit liefd'-geschengk!*

Verf. 14.

Want hy mijn ziel' verflagen/ veel meer sterket
 Als kond' aen 't hert' doen alle speterp:
 Een geest'lik leven/ kraght en breed hy werket/
 Maekt selfs in druk mijn hert in Gode bly.
*Mijn Liefst' my is van Cyprus als een tros
 In de Wyngaerden Engeddi beroemt/
 De beste drupv' en landt dat mypewaerts noemt/
 Hy laeft/ belooft ook 's Hemels nieuwen Mos.*

D' Eel Cypus brught wel-riekend' / vol vermake/
 Met synen bloependen schoon drupben-tak:
 Of t' Engeddi de drupv' van Cypus suake/
 Die veel-mael 's jaers niet hare brught voort-brak:
 Rond' Davids blught in die Woestyn' aldaer
 Zoo seer vermaken niet; als doet de Heer'
 Met syn' verdienst' en gaben meer en meer
 Hier tot mijn troost/ en heerlijkheyt hier naer.

I D. Christus prijst syne Kerke van wegen haer ge-
 loove ende Godtrughtigheyt.

Op de wyse des Psalms 68.

Staet op Heer, toont u onverfaeght, &c.

Verf. 15.

Ik weet wel o geloobigh zaet/
 Hoe u de vbandt schelt en haet
 Als een' vuyl' byst' re vrouwe;
 Dogh ghy in mynen ooghen zyt
 Reyn door mijn bloedt/ in haren spijt/
 Ghy houd mijn woort getrouwe.

So gaben ende
 bruchten hier upt
 ontstaende / hier en-
 de hier namacis.

Christus prijst sy-
 ne Kerke van wegen
 haer geloove ende
 Godtrughtigheyt.

*Siet mijn Vriendinn' schoon zyt ghy reght,
 Ia schoon ghy zyt, uw' oogen sleght
 Zyn als der duyven oogen.*

*Dw' ziel' is reyn/ en uw' verstandt:
 Eenboudigh t' leven/ reyn u handt:
 Dw' vbandt selb' niet doogen.*

D. De Kerke prijst Christum boven al / besondertlik
 van wegen de bruytbaerheyt hares dienst.
Op de selve wyse.

Verf. 16.

*De Kerke prijst bo-
 ven al den Heere
 Christum/ soo van
 wegen syne nature/
 so van wegen synen
 ghenadighen zeghen
 ober den Kerken-
 dienst / daer door sy-
 ne genaden woorden
 mede-gebedt.*

En Heere Christ' / wat prijst ghy my?
 't Is uw' genaed' en liefd' dat ghy
 my reynicht van mijn' sonden:
 Uw' bloedt my schoon gereynicht heeft/
 Ghy leven/ geest/ geloov' ghy geest/
 By u ist all' gebonden.
Siet ghy myn' Liefften zyt gantsch schoon!
 Ghy Vaders glantz en eeuw'ge Soon'/
 De schoonste boven allen;
Daer toe zyt ghy ook vriendelik,
Dat onf' Geests bedd' groent, nundelik
 Onf' dienst gh'u doet gevallen.

D. Christus ende de Kerke roemen onderlingh
 Gods Gemeenten/ om d'uytverkozene daer toe te noodi-
 gen:
Op de wyse des Psalms 84.

Hoe lieflijck ô Heer, en hoe reyn, &c.

Verf. 17.

Hoe lieflik zijn onf' huysen reyn
 Als Hemels wooningen niet kleyn?
Van Ced'ren zijn haer' vaste balken:
 Gods Kerken zijn seer vast gesticht

Door leeringen van 't Hemels licht:
 Komt kind ren hier! wegh o ghy schalken!
Van Cypress' zijn de Gaeldery'
 Daer door wy sien den Hemel bly!

De Strydend' Kerk' is hier onse woon/
 Dogh die ons toont des Hemels Throon/
 Ons eeuwigly huys van Godes handen:
 Wy bouwden in 't geloof' dit huys/
 Verloben ons ter trouwe kups/
 Hier maken vast Geests huw'lyk banden/
 Bereyden ons ter Bruilofts-Feest/
 Die wy ook sien van verr' in geest'.

Met recht dan haekt elk huysgenoot
 Steeds inden strijt en noot seer groot
 De kragt en aenwas te geboren
 Der kennist' / en gemeenschap rijk
 Van 't Geests verloofde Huwelyk/
 Vol Hemels goeden/ ook te koelen
 De kupsche Geestes liefden-lust/
 En steeds daer in te zijn gekust.

C A P. II.

J. Christus continueert ofte achtervolght ende ver-
 klaert de verhaelde lof-gebinghe upt aentwysinge der ey-
 gentlike oorsake des losse/ soo sijns selfs/ als gestelt van-
 den Vader / het hooft der kerke/ ende Middelaer/ waer-
 achtigh Godt ende mensche / om de Kerke t'hemwaerts
 meer t'ontsteken/ vers. 1. so spner Kerke als spner weir-
 digheyd deelaghtigh zijnde gelwoeden/vers. 2.

Op de wyse des Psalms 18.

Ik sal u lieven en dienen eendraghtigh, &c.

Vers. 1.

Christus zijn weer-
digh ampt ende per-
soone aenrypende/
vergelijkt het by de
schoonste bloemen/
de Roose ende Aelie.

M Et reght na mij elk uytverkozen haket/
Of schoon de wer'lt mij/hier vernedert/laket.
*Ik ben een' Roos' te Saron 't lustigh dal/
't Hoofd der Gemeent' / die 't al verlusten sal/
Een nieuwe wer'lt/ nieuw' Hemel/ nieuwe aerde/
Doo? 't soet gereuk van mijn' offrand vol waerde/
End' inde Dalen van mijn nederheydt
Een Lely, 'k blingh vol van Gods heerlikheydt.*

Vers. 2.

Christus aenry-
pende de weerdig-
heyt sijner Kerke
uyt haere gemeen-
schap met hem/ ver-
gelijkt haer ook by
de Lely.

De boose wer'lt ook myn' Gemeent' verhatet/
Om dat sy haer boos wesen gantsch verlatet/
Dogh onder doornen als een Lely staet,
*Is myn Vriendinn' hier onder Doghe' ren quaet/
De kerken valsch haer poogen te verdrücken/
Sy steken haer; maer 't sal haer niet gelukken.
Ik cier' mijn' kerk/ en voert' uyt dit gequell'
Ten Thoon/ en werp de doornen inde Hell'.*

II. De Kerke willende ook aghterbolgē het hoog-
lik loben van Christi hooghste weerdigheyt ende ghenade-
den/ als werkende ende ghestalt gebende oorsake harer
ontfangene weerdigheyt/ prijst doo? al wijtloopigh (tot-
tet vers. 16.) syn persone ende genade in 't gemeene vers. 3.
in het besonder/ eerstelik/ weghen de ghemeenschap der
hepligen/ diese verhaelt vers. 4.

Op de wjse des Psalms 45.

Mijn hert wilt nu een seer schoon Liedt, &c.

Vers. 3.

De Kerke verge-
lijkt Christi perso-
ne ende genade tot
haer leven ende gee-
stelijk woedel/by een
niet Appelboom.

A *Is d' Appel-boom is onder wilde boomen
Mijn Liefst' is onder Sonen uytgenomen:
'k Hebb' in sijn schaduw lust, daer onder sit,
En syne vrucht seer soet is mijn gebit.*

O kond' ik d'eer' en 't goed mijns vrients vol-loben!
 Hy menschen al en Eng'len gaet te boben/
 Hy schut m' in Gods en menschen toorne heet/
 Hy is de vrucht die myne ziele eet.

Verf. 4.

Hy voert my ook mijns geestes dorst te laben
In 't Wijn-huys, daer hy uytstort syne gaven
In sijn Gemeent/ door Sacramenten twee/
 Daer bind mijn ziel haer drangck en spyle ree.
 En daer ik 't feest van sijn vooz-Bruyloft vyere/
Is over my sijn liefde een baniere,
 Die synen Geest/ terwyl ik sta in strijt/
 Doet reghen op/ door 't woort verkondight wijt.

Ende verklaerd't uyt den dienst diese versocht vande
 Herders ende sterkere Lidmaten/ uyt de H. Schysure
 ghestercket te worden/ vers. 5. nae het exempel Christi in
 hare swakheyt/ vers. 6. Vermaent haer ook gheen belet-
 sel inde gemeenschap met Christo te stellen/ vers. 7.

Op de topse des Psalms 69.

Ik bidd' u, helpt my o Godt goedertier, &c.

Verf. 5.

Ik bidd' u/ helpt my vrienden van mijn Vrient;
O haest u/ want ik aen mijn Bruyd'goms disse
 Sijn tegenwoordigheyt in droefheyt misse;
O Herders trouw' my in dees bangheyt dient:
Met flessen ondersteunt, en onderhout
My ook met app'len: Geeft my dogh conserve/
 En riekend' drangck/ uyt 't woort u toe-betrout:
 Helpt! want ik kranck van liefd' ben, en schier sterbe!

Verf. 6.

Want door veel klagens 't herte my verflouwt/
 Als ik/ ogh arm! geboel mijn groote sonde/

De Kerke verghe-
 lijkt de gemeenschap
 der Heiligen/daer
 de geloovighe elkan-
 deren in liefde om-
 helsen / hy een wijn-
 huys ofte plaetse der
 maeltijt.

De Kerke versocht
 vande Herders ende
 sterkere Lidmaten/
 vertroostinghe uyt de
 H. Schysure/ver-
 ghelijkende de lieff-
 lijcke woorden diese
 met hunne geleerde
 tonge in haere ver-
 moeytheit souden
 doen/ hy wijn-fles-
 sen ofte medecynale
 dranken ende reuk-
 appelen tot conserve
 voort gebaelt/ uyt de
 apostolie Christi ha-
 res medecyn-mee-
 sters : wijs aen de
 nootwendigheyt
 haerder versterkin-
 ge/ oermits hare
 swakheyt.

Sp boert daer toe
in 't exempel Christi
haers Bruid'goms/
die haer op 'het ghe-
trouste ende vrien-
delijcke in haere
staute ophoud ende
opghelpt.

Ende eyscht niet
hooge berugginge
van hare swakkere
Lidmaten/ datse
haer inde tegewooz-
dige swakheyt geen
ontuste aen en doe/
maer laten haer ten
minsten genieten
sulken vrede als de
wilde Hinden heb-
ben; ter tijt de Hee-
re haer sal volmake
hier namaclics.

En dat meer is/ vooz my staen t'elken stonde
Mijn vyants al: dies ik word' seer benouwt.
Ja hadd' ik niet mijns vyents trouw' woot' geloof/
k Waer al vergaen: maer by strax vriend'lik leyde
Syn' slingke hand my onder 't duyl' lend' hoof.
Syn' reght' hand my omhelsend, hy uptsprede.

Aldus verquikt/ dogh blyvende seer teer/
Vol smert' / als zijnd' een' vrouw' in noodt van baren/
Die vooz haer vyent haer' vuyght nau moet bewaren:
O I rusalem's teer Doghters' k u besweer
By Rheën oft' jonge Hinden op het velt,
Hun herten trouw' / by barende vol smerte;
Dat ghy dees liefd' mijns vyents niet wekt noch quelt
Dooz schrik oft' leet; wes hy hebb' syn' begerte.

Ten tweeden/ wegen het troostelik wootz der verma-
ninge van Christo nagelaten/ daer by hem toonende haes-
telik teghenwoozdigh vers. 8. al-wetende ende al-besoz-
gende vers. 9. met troostelijke waerschouwinge/ so tegen
d'openbare krups der Tyannen/haer versekerende/van
hare onnooselheyt vers. 10. vande verwisselinghe ende ver-
soetinghe harer verdrukkinge / dooz weghneminghe dersel-
ve vers. 11. dooz vreed-gebinge vers. 12. dooz vuytbaer-
makinge vers. 13. ende dooz toeversichtige betwaringhe
midden onder het krups vers. 14; so tegen de valsche Pro-
pheten ende hoeders. vers. 15.

Op de wyse des Psalms 40.

Na dat ik langen tijt hebbe verwaght, &c.

Vers. 8.

NA ik hebb' langen tijt (so 't schijnt) gewaght
Mijns Bruid'goms komst' in mijn ellent/
So heeft hy hem tot my gewent:
Daer is de stemm' van mijn vriendt' hoogh geaght!

De Kercke beschrijft
Christi tegenwooz-
dighet/ van wegen
zijn breedigh' ende
magtig alles over-
winnende Wootz.

Ik kense sonderlingen:

Siet hy komt wakker springen

Al over bergen hoogh',

En over bergen klein:

Hy stoot de sterkte heen

Die onder hem niet boogh.

Verf. 9.

Als hy te belt schijnt verr' in myne smert/

Dan toont hy haest besonderlik

Sijn maght als Godt seer wonderlik:

Mijn Liefs' gelijk een Rhee is, oft' jongk Hert,

Hy staet seer snellik achter

Ons' myr, als IJ' reis waghter:

Hy siet door venst'ren voor

Dan syn' boosliernighejdt:

En van al-wetenhejdt

Hy kijckt de trailjen door.

Verf. 10.

Zoo haest hy op mijn druk dan nemet acht

Of ik wel niet geheel word' vry:

Mijn liefs' dogh spreekt en antwoord my,

En heeft verhoort in hoogen noodt mijn klaght:

Staet op mijn' trouw' Vriendinne,

Mijn Schoon' die ik beminne/

Komt herwaerts u vertooght:

Al schijnt ghy seer besmet/

Mijn bloedt u hier maekt net/

Hier na/ in eer' verhooght.

Verf. 11.

En of 't wel hier geheel niet word' verbult:

Gedurende hier uwen strij/

So word ghy dogh in hop' verblijt/

En wagt van hoog' verlossing' met gedult:

*Dan wegen synne
al-wetenhejt ende
toebericht.*

*Dan wegen synne
troostelike waer-
schouwinge tegen
d' openbare krups
der Pyramen/haer
in hare onnossehejt
ende sene liefde/ter
barmhertige betijde-
nisse syns naems.*

*Maer belovende
betwiffelinghe ende
versoekinghe hares
krups/vergeleken
hy winter ende re-
gen/die boogh-gaet.*

*Want siet der smerten bangen/
Vw' Winter is vergangen,
De regen wegh daer heen;
Dw' vpanc wordt gestraft/
Dw' krups te met verlast/
En blijft soo op de been.*

Vers. 12.

*De tijd van eeuw'ge bzeughd is voor de hand/
Daer God de tranen all' afdwaelt/
Daer van de hop' hier word verhaelt:
De bloemen haer vertoonen hier te land.*

*De groent' / de reuk, de bzuughten/
De Sangk-tijdt volgeruughten/
't Gebogelt singht om hoogh' /
Des Tortel-duyskens stemm'
Sijn gaepken roept tot hem
In ons lande daer het bloogh.*

Vers. 13.

*De vygeboom voort haer jong' vijghskens brengt,
De Wijn-stocks met haer druyskens teer.
Die geven haren reuk ook meer:
Doormijn genaed nu bloeyt 't geen was versenght.
De mensch/ eer doer' in sonden/
Word bzuughtbaer nu bevonden;
De kerken woest genomt/
Nu brengen bzuughten in:
Staet op dan mijn Vriendinn',
Mijn' Schoone, herwaerts komt!*

Vers. 14.

*O myne schoone/ supb're/ kupsche Duyr',
Die t'onrecht word vervolgt/ gehoont:
Dogh inde Steen-roerz-holen woant,
Ik inden noot vast onder my u schuyb'!*

Belobende bzeug-
gebinge ende bzeug-
dige ruste in Gort/
vergeleken by den
lichtlijcken Somer-
tijd/ &c.

Belobende bzuucht-
baerheyt der luttel-
koene / dies sy eene
vaste belpdenisse der
hope moet doen.

Belobende toever-
sighrige betoaringe
onder het overighe
krups / dies sy geene
menschen moet bzeu-
sen / wogh haer scha-
men der belpdenisse.

En onder Jacobs Leder
Toont uw' gestalt my weder/
Vw' stemm' my hooren laet,
Want uwe stemm' is soet,
Vw' wesen lieflik goet/
Dit all' door myn' genaed'.

Vers. 15.

Of wel de wilde swynen voor een tijd
Getenit zijn teghen 't weert gewelt;
So blijft ghy heymlik dogh gequelt,
Door valsche Leer en trekken m'u bestrijd.

Dies vangt ons de Vossen,
De Voskens die ontlossen.
De Wijn-berghs tot verdriet;
Dewyl ons Wijn-berghs meer
Longk dragen druyskens teer:
Dies valsche broeders bliet.

Op desen lof den Heere Christo ghegheben/ beslypt de
Herke hare vzedelike vergenoegginghe in hem/ niet te-
genstaende allerley swakhheit ende verdrukkinge ver. 16.
mits sy verwaghtende Christi komste ter Heerlikheyt/
ghestadelik geniete Christi genadige tegenwoordigheyt/
diese versoeckt ver. 17.

Op de wyse des Psalms 80.

Ghy Herder Israels wilt hooren, &c.

Vers. 16.

Dus liet hem mynen Herder hooren/
Die tot sijn kudd' my heeft verkozen/
Op dat ik by van quaet moght zijn;

Mijn Liefst' is myn', en ik ben syn';
Die onder Leel' en weyd' syn' kudd',
Het breed en vzeughd haer overschudd'.

Daer schouwinge
tegen 't inwendighe
krups/ ontsaende
van valsche Prophe-
ten ende Broeders/
daer tegen sy haec
moet stellen.

De Herke herge-
noecht haer met
Christi genade in
haer krups en strep-
pande gelegentheit/
daer se beint dat sy
als haren goeden
Herder versoght de
gesonde ende vzeug-
dige twepde.

Sp wil in hope
des daegs der ber-
koelinge ten iongste
dage inden strijt
volherden/ midts
verzoekende de opbi-
ge hersterkinge doo?
Christi genade doo?
sijn woort en Geest/
terwyle sy is van
hem na den lichame
afgescheyden ende
uwtwon ende inde
wilde woestijne des
werelts.

Vers. 17.

'k Wil/ tot dat komt de dagh, en wyken,
Al' d'oude schaduwen uyt-kyken.
Dogh onder des mijn Bruydegom
My noyt verlaet/ keert wederom,
Mijn Liefst' word als 't jongk Hert ter jacht
Dat op scheyd-berghs snel loopen tracht.

C A P. III.

De kerke doo? de bekozinge des bleesscheliken booz-
spoets gekomen zijnde te missen het geloobigh kragtig
gheboelen der geestelike teghenwoozdighepdt Christi/
A. verhaelt hare neerstighept/ so om de selve weder te be-
komen/ het zy te vergeefs aengelept / blybende in de ge-
nietinghe des sondaghtigen boozspoets vers. 1. ende soe-
kende die maer doo? onaghtsamere aensprake by den ge-
meenen swakkere litmaten vers. 2. Het zy met gewensch-
te uptkomste doo? d'aensprake aende getrouwe Berders
vers. 3. ende vers. 4. a: so om die te bewaren / doo? vast-
houdinghe des geloofs in gedurighe boetbeerdighepdt
vers. 4. b. ende doo? waerschoutwinghe aende swakkere
litmaten/ haer geene verhinderinge te doen in het geniet
der selve vers. 5.

Op de wyse des Psalms 42.

Als een Hert gejaeght, o Heere, &c.

Vers. 1.

Als mijn hert/ bekoozt/ 's vleeschs luste
Volghde/ en ontweek den strijt/
En in 't bedd' sorgelooslik ruste/
Week van my mijn Bruyd' gom wijt:
Of schoon ik hem, die myn' ziel
Lief heeft, soght: ja op niet hiel/
Maer 'k soght hem des nachts der sonden/
'k Heb hem doen dogh niet gevonden.

De kerke unt de
overige herdozden-
hept des vleeschs
betuimende de we-
reitselje boozspoedig-
hept/ poght te her-
geefs met eenē Chri-
sti gemeenschap te
geboelen/ dewyle hy
to heel engens niet
heeft gehad/ daer op
hy syn hooft soude
rusten.

Vers. 2.

Ik/ dan daght/ moet weer op-waken/
'k Sal nu uyt den slaep op-staen,
Langs de wyken ende straten
Vander Stadt ook omme-gaen,
Soeken hem, dien myn' ziel mint;
'k Soght hem by mijn niet-gesind/
Dogh vant hem niet in 't geboelen;
Dies mijn ziel in 't lijf bleef woelen.

Vers. 3.

Onder des my d'Herders vonden,
Over zielen Waghters trouw'/
Die in Stadt omgaen de ronden
Te vertroosten elk in rouw';
Hebt ghy ook gesien, ik vraeghd'/
Hem, die myn' ziel liefd' toe-draeght?
Ogh moght ik hem weer aenschouwen/
O hoe vast soud ik hem houwen!

Vers. 4.

Siet van haer gegaen een weynigh
Vant ik hem, dien mint mijn ziel,
Dooz 't geloov' ik hem alleynigh/
Sonder te verlaten, hiel,
Wes in 's moeders huys hem braght,
In het binnens' hooght' geaght
Van mijns moeders Hemels kamer,
Dooz ons Bruploft geen bequamer.

Ik kreeg dan/ na 't lange woelen/
Mijns vrients troost/ dooz d'Herders hulp'/
In het levende geboelen
Dan sijn liefd' / die m' overstulp:
Dies/ dat ik niet meer verball'/
In geloov' en boet hem sal

Ende by de swa-
ker Lidmaten in
sulke geveitheit
willende vertroost
worden/ blijft ook
ongetroost/

Dies by de ghe-
trouwde Herders ge-
komen/ herneemt
gelegentheit tot
 vertroostinge in
Christo;

Dienst dooz 't geloo-
ve in levende ghe-
boelen hebbende we-
derom bekeeren/
wilt hem in oeffe-
ninge der bekeerin-
ge ende behoudinghe
des geloofs vast
houden/ ter tijd sijn
verloft ende bekeer-
tikt worde.

**Steeds Godbuyghelik bewaren/
Wes ten Hemel met sal baren.**

Verf. 5.

*Irus' lems Doghters, 'k u besweere
By den Hinden, Rheën van 't Velt,
Dat ghy dees myn liefde teere
Niet en sleurt, nogh wekt, oft quelt
Wes 't gelieve hem en my/
En daer van versadicht zy:
Schout dies scheuring' / ketterpen/
Wilt all' ergerniss' vermipen.*

**Merkt hoe haer de wilde Hinden
In haer trouwe / grootste smert'
Kustigh ongequelt bevinden
Als sy baren 't jonge Hert:
Nu dan 't Wilt heeft sulck geluk/
So waght u te doen my druk/
Nu ik Christo zaet wil cupgen,
Oft sy teghen u betupgen!**

**Ten 2. beschrijft datse met groote reden haer laet ghe-
noegen met dese ruste in dit leven / daer van gesteld word
eerst d' occasie / de verwonderinge der Maegden over der
kerke bymoedigheyt ende heerlikheyt / haer strax ver-
toonende na de verkrege ruste.**

Op de wyse des Psalms 133.

Siet hoe sijn en lieflick is 't allen stonden, &c.

Verf. 6.

E **U** **siet wat wonder lieflick hier verschynen!**
Wie is die opklimt daer wyt de woestyn?
Gods kerk in druk vernedert seer!
Dooz beden klimt als rook-pilaren hoogh'

**Daeromme zy de
maekere lidmaten
wederu waerschoot
ende betuyght aght-
tervolgende 't exem-
pel der nature inde
wilde Hinden/die in
hare telingen onther-
stoozt blyben/ gheen
verstooringhe door
dilectheijlike betwe-
gingen aen te rich-
ten.**

**De maegden en-
de getrouwe Die-
naers der kerke/na
hare overige maek-
heyt/verwonderen
haer dat de kerke/
na ontfangene ver-
troosting/ so by-
moedigh ende heer-
lik haer vertoont.**

*Geroock door Mirrh' en Wierook die daer bloogh
Van 's Medecijs Hof, onse Heer!*

**Geen wildernis/ geë vrees/ geen swaer verdrukken/
Kond' haer geloov' / hoop' ende liefd' ont-rukken;
Bypmoedigh haer' gebeden gaen
In Geests gesught tot God ten Hemelwaert/
Dooz hares vrients voozbidding' / groot van waerd/
En worden aengenaem ontfanen.**

**Daer na de oorzaken / soo weghen de sekerheyt haerer
gheesteliker ruste tot bypmoedigheyt voozghestelt vers 7.
bekraghtigt vers. 8; so wegen haer heerlikheyt/ bestaende
ten deele in de genaden dooz 't Euangelium / voozgestelt
vers 9. vergroot vers 10; ten deele in het geloobe der toe-
komender heerlikheyt vers 11.**

Op de wyse des Psalms 30.

Nadat ghy Heer my hebt bevryst, &c.

Verf. 7.

S **Ut ghy verwondert/ Maeghden teer ?
Siet, dit is al van mynen Heer!
Syn bedd' als Sal' mons Bruyds-bedde is,
Tot myner Zielen rust gewis/
Daer rontom staen sterk seftigh Helden
Van Is'rels Helden die't all' velden.**

**Dit is niet/ als myn' bleessches rust/
Die op myn' bedd' den Geest uptblust:
Maer 't is de rust' van mynen vrient
Die hy my dooz syn' Geest toe dient/
Dooz dienst van Eng'len en dienaren/
Die my bypmoedigh steeds bewaren.**

**De kerke geeft
hier ober reden/ eerst
van hare geestelike
sekerheyt/ ende ghe-
rustigheyt/ die ym-
mer so wel is bestelt
als Salomons
rust-plaets.**

Verf. 8.

Als wesen de hoorſie
met also sterke ka-
merlingen/ deur-
maghters ende lijs-
bewaerders der H.
Engelen ende Die-
naren Christi.

**Dies hier geen byant my verbeirt/
Sy zyn al i' saem omgort met 't sweirt,
Ter oorloogh ook geleert, elk heeft
Sijn sweird op d' heup', om vrees die sweeft
Streeds inder naght van d'hellsche maghten/
Die my dies konnen noyt verkrachten.**

Verf. 9.

Daer na van haer
heerlikheyt/ oock ge-
druyende de Dienſt
des H. Euangelij
daer mede sy dooz de
werelt triumpheren
de woort geboert/ ver-
gheleken metten ko-
steliken kroets-wage
Salomons.

**'t Is wonderbaer 't werk vanden Heer/
Die van al 't reukwerk heeft de eer:
Want als de Koningk Sal'mon bouwde
Een koets' van 't Libans riekend' hout:
So wil d' Heer sijn Bruyd op 's woorts wagen
Na d' Hemel dooz dees werelt dragen.**

Verf. 10.

Daer onder sy oock
vanden Heere Chri-
sto alleſins word
verrijkt/ het sy van
wegen die dierbare
Wermelsche Leertri-
gen dooz 't middel
der Leeraers/ het sy
van wege der God-
buzigtigheyt onder
de Aitmaten.

**Van silv'ren by de pylaers wroght,
Den vloer van goudt seer dier gekoght;
Van purper was 't Gehemelt hoogh/
En 't binnenst' dat daer rontom hoogh
Dat was verspreyt door liefde cietigh
Van Doghters Ierusalem's vierigh.**

**Dees Euangeliums waghen schoon
Op sup're Leeraers baert ten toon/
Dooz ware Leer' op Christum stut/
Die met sijn koninghs maght haer schut:
Dies all' mijn ware kercken-leden
In liefd' 's Geests buzigten al om-reden.**

Verf. 11.

Die doch hare on-
uytſprekelsche bol-
komeitheit sal heb-
ben hier namaels in
den Hemel/ als de

**Wilt ghy 't sien als in schaduw' by?
Gaet uyt o Doghters Zions blij/
Den Sal'mon Koningk met sijn kroon**

*Aenschouwt, die hem sijn Moeder schoon
Op Bruylofts-dagh, herts-vreughden-dage!
Schongk; daer van ik hier 't heelt ook drage.*

Bruyloft des Lams
sal sijn gekomen:
daer van Salomons
Bruyloft - houdinge
een boozbeeld is ge-
weest.

*Noyt was Sal'mon soo heerlik bly
Op 's Bruylofts-Feest; als ik nu yn
In hoop van d' Hemels heerlikheyt/
My op 's Lams Bruyloft al bereypt:
O soud' ik hier de waerd' upstrekken/
'k Moest 't hert gantsch vande werelt trekken!*

C A P. I V.

Tot bebestinge der boozgemelder bymoechtigheyt end'
eerlikheyt der Kerke/ Christus sprekende ten 1/ verhaelt
hy d'aenghenaeemheyt die hy heeft in alle de gaven daer-
mede hy sijn Kerke verciert (tottet vers. 15.) Eerst de ga-
ven by haer selven aengemerkt / het sy met boozstellinge
in't gemeene vers. 1: a in't gedeele/ ten aensiene / so der be-
sondere des geloofs innerlik en upterlik met de bychten
tottet vers. 4. ende der hope mette bygaende deughden
vers. 4. so der openbare kerk-dienstighe vers. 5. het sy met
bebestinge tegen by swarigheden tot het vers. 9. aenghe-
merkt in hare oeffeninghe/ ten aensien der besondere tot-
tet vers. 12. ten aensien der openbaere kerkdienstighe in
het gemeene ende besonder/ tottet vers. 15.

Op de wyse des Psalms 2.

Waerom raest dat volck met sulcken hoogmoed, &c.

Vers. 1.

W aerom raest tegen mijn Bruyt 't volck met
hoon? (toogen.
Ik Christus Koning sal haer schoonheyt
Siet, ghy zijt schoon Vriendinn'; siet ghy zijt schoon,
Vw' oogen zijn (als repne) Dwyven-oogen:

Christus verster-
kende der Kerken
bymoechtigheyt ende
heerlikheyt/ stelt
booz sijn aengenaem-
heyt in alle hare ga-
ven/besonderlik in
haer geloonde heyt-
gende de affecte / tot
cerbaerheyt en ma-
tigheyt haer strek-

kende/ wiesende dit
het vriendelikeste en-
de zedigste hercier-
sel der geloobighen/
hergeleken by oogen
der Dypen/ hay-
blechten ende saghte
hay der alderzucht-
laerste Septen.

Dw' repn' geloob' / herts- toghen/ schaemt / in maten
Als tusschen uwer zielen vleghten staen:
't Hayr als van Geyten-kudde, die af-aten
't Gras des Berghs Gilhads, daerse weyden gaen.

**In uw' natuur zijt ghy door sond' besmet/
Maer in mijn bloed heb ik u/ door 't geloobe/
Gefuybert ende repn' voor Godt geset/
Zijt dan gerust/ ik nimmer u verschobe.**
**'k Hebb' u ook door mijn Geest van nieuw's geboren/
De oogen uw's verstants seer klaer verlicht;
Myn liefd' in 't hert gestort; myn stemm' doen hozen/
Die meer en meer uw' geest en wesen sticht.**

**Dies bepd' uw' oogen van't verlicht verstant/
Der waerhepts kenniss' / en het recht vertrouwen**
**Daer door ghy gansch in my sijn vast geplant/
Dw' leven lepd' en 's Hemels hoop kond schouwen;
Eenboudigh/ eerbaer/ syn als Dypen-oogen/
Die u ootmoedigh wand'len doen voor God/
Onnosel/ ook haer ryke vruchten tooghen**
In liefde na het Oud' en nieuw' gebod.

**Met schaemt en matigheyt g'u dekt en ciert/
Als haer niet vleghten doet een' eerbaer' vrouwe/
Niet vliegend' wilt/ maer zedigh gemaniert**
**By d'oogen-heen geblegh/ als gaend' ter troutwe;
Maer uw' geregeld' heylige herts- toghen/
Sijn/ saght/ en supber als het Septen-hay/
Die op het schoonste landt haer' weyde soghten/
Die lusten niet na d'aerdsch' / maer Hemelsch' schap.**

Verf. 2.

Vw' tanden syn als een kudd' schapen vet,
Met op een' maet gebykelyk geschoren,

*Wdyet ook haer
gheloofs bedenkin-
ghen na des Heeren*

*Die wyt de was-plaets' i' saem opklimmen net/
En dragen alle tweelinghs uytverkozen/
Daer ook on-vruchtbaer geene en is onder;
W' g'loofs gepepns dat reght herknaubt het woort
Gematicht en gerepmicht in 't besonder
Brenge vrucht tot alle goede werken voort.*

*Als tanden net niet steken uyt of in/
Niet syn bestijmt/ rot/ los/ maer eben passen/
Verdubbelt staen in ry/ geen meer noch min;
Als net geschozen schapen-kudd' gewassen/
Die tweelinghs dragen all' onvruchtbaer geene:
Soo syn uw' geests bedengkingen al t' saem/
Niet t' eygen-wijs/ noch bot/ on-vast/ on-reene/
Noch vrucht loof/ my/ uw' naest on-aengenaem*

*Maer na 't ghelooft gematicht/ en door 't woort/
En door 't gebedt gerepmicht alle dagen/
Sy brengen haer's gelpken vruchten voort/
Die sy voer haer en haren naesten dragen;
Want sy de stemm' haer's Herders steed's onthoutwē/
Die haer van't aerdsche goet na 't Hemelsch' trekt/
Haer' goede weyd' ontfangen steed's herkoutwen/
Dies u dan geen' gewenschte vrucht ontbrekt.*

Verf. 3.

*Dees vrucht vertoont sich schoon in uwe spraek/
Die stichtelik end' lieflik haer laet hoozen;
Ook neem' ik in uw' Geests gebeerd' vermaek
't Welk vriend'lik schoon gematigt dogh komt voort:
Vw' lippen zijn als 't snoer van roosen-verwe,
Seer lief uw' spraek, uw' wangen als een stuck
Eens appels van Granaet schoon in 't gekerbe/
Dogh tussen uw' gevelegh' in eerbaer smuk.*

woort ghematicht/
gherepmicht ende
vruchtbaerlijck ter
stichtinge/betekent
door de tanden/ her-
geleke by rene kud-
de schapen/ net ghe-
schozen/gerepmicht/
ende op het vrucht-
baerste haer voort-
gebede,

Doort-brengeende
ene heilige bepoen-
ge des monts/ troos-
stelik ende vriende-
lik onder den geloos-
higen door opregh-
te openhartighheyt en
Christelike schaem-
te ofte nederheyt/be-
tekent door de lippen
ende wangen/ her-
geleken by 't snoer
van roosen-verwe/
gekerde Granaet-
appels/&c.

Dw' dunn' rood' lippen als 't snoer vertwigh-root
Haer sprak' ernst-veerdigh/ lieflik ook bereghen:
Ook uw' gebeerd / door wanghen hem ontbloot
(Als een Ganaet-stuk tusschen eerbaer' vleghten/
Dat slauwe herten kan vermaking' geven/
Dooz d'onverschaemden dogh verborzen steeds)
Oyt uw' gemord gematight dooz-gedreven
Als eenen spiegel zedighepts en vzeeds.

Ghy d'ongeregelben dooz ernst vermaent/
En den kleyn-hertigen ghy kond vertroosten:
Al u gebeyz/ en uytelik gedaent'
Gematight is na uwe fraey propoosten:
Niet opgeblasen/ stout/ als d'onbeschaemde/
Niet siur oft wreet/ niet onbevindelik/
Maer half bedekt/ soo 't eer de Bruyds betaemde/
Met schaemt en matighepd/ gantsch vriendelik.

Verf. 4.

Dw' hoop/ daer dooz ghy vyz uyt-reckt uw' hals,
Staet vast als Davids toren sterk gebouwt,
Tot een hoogh Balwerk, wel verlien van all's .
In Godes Stadt/ daer elk sigh vyz betrouwt:
Daer aen dat dwysent schilden veerdigh hangen,
Al t'samen schilden van den Helden kloek
Des hoogh-vermaerden Davids/ welkers gangen
Ghy lydsaem volght in allerley versoek.

Verf. 5.

Dees hoop dooz 't woort/ en Sacramenten twee/
Geboord word als dooz twee uw geestes borsten,
Die als twee tweelings zijn van een jongk Rhee,
Die onder Leel'jen weydend' nimmer doofsten/
Ook nimmer hong'ren/ nimmer treuren beyde:

Inde hope der Ker-
ke/ stelt Christus
ook syne aengena-
hepd/ betekent dooz
den hals/ vergeleken
metten sterke toozen
Davids/ die hoogh
vast gheest/ en met
wapenen wel ver-
sien/ s byanders aen-
stooten konde uyt-
staen.

Des gelijck inde
kerk-dienstighe ga-
ben der bedieninghe
des woorts en Sa-
cramenten/ daer
dooz Christus syne
kerke seet lieflijk is

**Want 't dubbel woort en Sacrament gepaert
Van boven geeft geduur' ghe vette weyde
Al' die van boven weder zijn gebaert.**

Verf. 6.

**Dus ghy in mijn af-wesen in 't geloof
Word onderhouden; Wes dien dagh aenkomt
En schae d' we wijk, 't welk ik te doen belooft/
Daer mede ghy in uw' hoop niet ontzomet:
So sal ik gaen na Mor, d' hoog'-Mirrhen-Berge,
Ook tottet Wierooks-Berghskén: d' Hemel hoog/
Daer met mijn offer/ en gebed/ verberge
Al u gebrek; wes u ter eeren toog'.**

Verf. 7.

**Dogh dengkt niet dat ik u in u gebrek
Haer' oft vergeet/ veel minder wil verstoppen:
In my volkomen zijt ghy sonder vlek/
'k Hebt all' volbraght/ mijn bloed voor u vergoten/
Dies geheel-schoon zijt ghy mijn weerd' Vriendinne,
Bekleed met des geloofs gerechtigheyt/
Daer is geen vlek aen u die ik verfinne/
Want ik ook steeds volmaek u heyligheyt.**

Verf. 8.

**'t Blijkt hier wel niet: maer ghy o lieve Bruydr
Nu hebt den naem/ sulc dogh met my ook (komen)
Van Libanon, van Libanon vol kruyt/
Ia komen met my van d'aerd opgenomen:
En vanden top's berghs Aman' blijd aenschouwen
Van Semirs top, en Hermon hoog-geberght':
Vyt der Leeuwinnen wooningen vol rouwen/
En Lupaerts bergen daer in u weerd'lik terghht.**

**'k Sal u verslaen'len upt elk werelts hoek/
Oyt Libanon daer schoon ik toon mijn Kerke:**

weydenbe/ betekent
door de doofen/ ber-
geken by de dub-
belde tweelingen bā
een Jongh slyer.

Christus bevestigt
den troost der Kier-
ke in dese gaven te-
gen d'aenbeghtinge
der twiffelmoedig-
heden/ her sp ghevo-
men upt her langhe
wytstel der Hemel-
sche Barmhertich-
dinge; die wel upt-
gefeit moet blyben
totten ionghsten
dagh: dogh also dat
hy hem ondercuffen
inden Hemel der
kerken Doog-bidder
ende Hooge-priester
toont.

Het sp genomen upt
d' oertuyginge haer
der onvolmaecht-
heyt/ inde sord-agh-
tige misinacktheyt;
daer tegen Chri-
st us haer in hem
verklaert volkomen
schoon te wesen/
ende dagelijc door
zijnen Geest ghe-
lycht te sullen we-
den/ tot datse vol-
komen heylig inden
Hemel worde ghe-
stelt.

Het sp genomen upt
de geurige onder-
tuyginge der bly-
den vanden tot ha-
re verdukinge;
daer tegen Christus
belooft datse mette
naem ende daet al-
hier van syne lieve
Bapt in syne Kerk
bekent zijnde/be-
waert sal blyve on-
der alle verdukinge-
gen door de gant-
sche werelt/ bā waer
sp ten laetsten versa-
melt ende in hollen
getale zijde/inden
Hemel sal opgeno-
men werden.

En upt 't geberght/ daer gh'uptstaet veel verfoek/
 Daer ik u byp dooz 't woord en geest dogh sterke:
 Dyt bergen trots/ spelongken ook/ en holer/
 Daer u de felle beesten trekken heen
 Als ghy geslagen hier en daer gaet dolen;
 Gh' u selfs verhooght/ uw' v'pant liet vercreen.

Vers. 9.

Al blijft ghy hier in strijt/ gebrek en pijn/
 'k Laet u dogh dooz geen v'pand opt ontvromen/
Ghy hebt my 't hert genomen Suster mijn,
 O lieve Bruydt, 't hert hebt ghy my genomen,
 Ja selfs met een' van uw' gelooves oogen,
 En met een' Geestes keten van u hals:
 Dogh mijn genaed doet u so veel vermogen/
 Dat ik aen u hebb' so veel wel gevals.

Vers. 10.

Dyt myne liefd' gestort in uwen geest/
 Dooz mynen Geest met liefd' ik u verciere;
 't Is de Lebzep die hier vertoonet meest/
 Die seker zijn van mijn geloofs baniere.
Mijn Suster, lieve Bruydt, hoe zijn soo schoone
Vw' liefden, hoe veel beter dan de wijn
 Die ghy my en mijn broeders doert ten toone/
Vw' sakt'-reuk beter dan all' kryden zijn.

Vers. 11.

Vw' lippen die belpden mynen naem/
 En steeds tot troost mijns volc/ 't lof Godes songen
Als druppel honighseem zijn aengenaem
 O lieve Bruydt; ook onder uwe tonge
 Melk ende Honigh, soet/ gesonde/ reden/
 Die lieflik voedsel geven upt Gods woort:
Ook is de reuk van uwe geestes kleeden
Als Libanons reuk riekend voort en voort.

De Heere Christus
 wylt aen hoe
 aengenaem de Gods
 huydige aellegginge
 ende oeffeninghe
 der gaven sy in syne
 kercke; ten aensien
 der besondere gaven
 't sy des vertrouwens
 den geloofs ende der
 heyligmakinge des
 Geestes/ vergeleken
 by eene ooghe ende
 hals-ketene.

Het sy der liefde
 verheben boden den
 soeten wijn; ende der
 Gods ende naesten-
 dienstige goede wer-
 ken/ beteekent dooz
 salben-reuk/ verhe-
 ben boden alle kray-
 den.

Het sy der danke-
 bare ende sigtelijke
 geloofs-belpdenisse/
 beteekent dooz de lip-
 pen/ bergheliken by
 honigh-seem; ende
 der rechtbeerdigh-
 makinge ende heyl-
 igmakinghe/ betee-
 kent dooz den reuk
 der kleeden/ vergele-
 ken by den reuk des
 kruptigen Libanons.

Vers. 12.

Ook dient o *Suster*, u myn' *Bruyde* tot lof/
 Dat ghy hier onder soo veel wilde beesten
 Zijt wel bewaert als een besloten Hof,
 Die 't al beproeft/ maer wagt vooz valsche geesten:
 Als een besloten springend' lebend' ader,
 Als eene reyn' versiegelde Fonteyn',
 Die u ter eeren van uw' Heer' en Vader
 Bewaert van alle zond in tughte reyn'.

Vers. 13.

En dit te reght/ want all' de rangken dijn
 Als eenen Lust-hof app' len van Granaten,
 Met soete kostelike Vrugten zijn
 Van Cypren en van Narden t'saem in baten;
 My lust/ myn' upverkoorn' / in u te pooten/
 Wiens vruchtbaer liefd' root-brandigh/ toegemaakt/
 Met deughden als met krupden t'saem gestooten/
 Haer mede-leden droef op 't best vermaekt.

Vers. 14.

Ja all' de alderbeste krupderp
 Vereert/ vermaekt so seer niet een'ge Dorsten/
 Als elke deught gepaert/ my maket blp/
 En d'herten-troost die na gereghthept dorsten:
 't Is Nardus en Saffraen, de slauwt' te mund'ren/
 Caneel en Calmus, reukwerk schoonerlep
 Van Wierook, Mirrh' en Aloë, die hind'ren
 Verderbing' / met all' 't beste specerey.

En aensien der
 openbare kerk-vri-
 stige/ het sy in het
 gemeene/ dooz be-
 traghtinge haerder
 sunderhept inde be-
 waringe des louter-
 re woorts der waer-
 hept/ ende reyne ghe-
 bruykinghe der 12.
 Sacramente/ mit-
 gabers oeffeninghe
 der discipline/ daer
 mede de kerk afge-
 sondert/ gheheplight
 ende bewaert blijft/
 dooz de toeverstigte
 Providentie Gods/
 te kernen gegheven
 dooz den Hof ende
 Fonteyne die beslo-
 ten en versgelt is.

Het sy in't besonde-
 dooz betraghtinghe
 der heplige vruchten
 aller ende peder le-
 berdighe lidmaten/
 of wel metter lighae
 des doots omgeven/
 bergheliken by de
 rangken eens Lust-
 hofs van Granaet-
 appelen/ aengenaem
 van buyten/ en noch
 schooner van binne/
 hoeloe mette bittere
 schelle omsetter; die
 van hebben hare
 troostelike en stigh-
 telike vruchten ter
 eeren Gods/ dooz de
 diensten des naesten
 tot gemeene verma-
 kinge der kerk/ te
 kernen gegheve dooz
 Cypus ende Nardus;

Tot besondere van
 elk lidmaat met on-
 derscheit tot verster-
 kinge en vertroosting
 gesommiger/ te ken-
 nen gegeven dooz de

fortriekende bequikkende ende hertsterkende krupden; tot beteringe ende loeringe aller toekeloofhept/
 ende verderbelijckhept/ te verstaen gegeven dooz de bittere boomden der reuk-gebende/ ende quaed-gebende
 bende bzoogen; 't welk al te samen moet strekken ende gebijen tot vruchtbaerhept der Godsdienstighede/
 die dooz God zijn wel-riekende als de dierbaerste ende liefstike specerijen.

Dus hebt ghy salving/ hoeft geen menschen leer/
 Mijn woorst/ vol troosts/ geest levē/ liefd/ vryd/ vreugde:
 Den Wyden Leer/ en sterkt' den leden teer/
 Den menschen Gods volmaekthepd selfs in denge:
 't Doet ook op- heffen zielen neergeslagen/
 't Doet offren- op gebeden riekend soet/
 't Kan all' verrotting en verderf ontjagen/
 't Kan trekken stoute door straff' upt den gloet.

Ten 2. Doet eene troostelike bemaninge tot volstan-
 digheyt; daer van inde eerste plaetse gestelt wort d'occa-
 sie/dewelke is het dankbaer versoek der Kerke aē Chri-
 stum / begrypende eene danksegginge vers. 15; ende ver-
 schepden beden vers. 16.

Op de topse des Psalms 23.

Mijn Godt voedt my als een Herder, &c.

Vers. 15.

O Heere Christ/ Gods eenigh Soen te loben:
 O ghy alleen zijt de Fonteyn der Hoven:
 O ghy de put der wateren die leven,
 Vyt Libanon die bloepen; ende geven
 Het leven/ kraght/ upt Sion uptverkozen/
 Aen al u volk dat u word hier geboren..

Vers. 16.

Op Naarden-wint staet, en komt windt van Zyden;
 Waeyt door mijn Hof, dat druppe syne kryden,
 Laet mynen Vriendt tot synen Hof vry komen,
 Op dat hy eet sijn vrughten wygenomen.
 O dat Gods Geest door 't dubbel woorst ons leyden/
 En wy met vreught elk Christi komst verheyden.

De Kerke tot dank-
 haerheyt beroeft/
 door alle de medege-
 deelde gaben ende
 aē haer aengedaen
 van Christo / schijnt
 hem toe alle dese/als
 als ghet ende oer-
 sporingh ook aller se-
 geringen daer oer
 volgende/beginnen-
 de van Jerusaleem
 ende hoorts tot alle
 Kercken ter werelt
 haer upthepende.

Op versoekt hier
 oer tot wydere en-
 de gestadige vyg-
 haerheyt deser ga-
 ben ende eenighge
 ghemenschap met
 Christo in het ghe-
 loofe/dat de h. geest
 door 't woorst der
 wet / beteckent door
 de nooyden wiint/en
 des h. Euangelij/
 beteckent door de zyden wiint/ syne kragtige werkinge der heyligmakingge aenwende/ ende dat op
 syn on-uytspreekelik sughten tot God inde herten der upverhoopen/ Christus alle tijt zijne tegenwoor-
 digheyt by haer betuyt ende d'aengenaemheyt in hare Godt-dienstighede ende liefde/betreckent door den
 wynt/ die als de hemelsche wynter d'kryden komt besoeken/ synen eygenen hof ende daer hem eenigh
 vygten alle tijt is genietende.

O Christi Geest/ door 't Woorz/ die straft de werelt/
 Het sondigh stof in d' hof mijns geests nogh dwerelt;
 Dies moet u Wet mijn harde aerde breken/
 En 't woorz des breeds daer regen soet in-leken:
 Dat koom de Heer/ bewoon my door 't geloove/
 Liefde ende deught hem lief ik hem beloue.

Inde tweede plaetse worden ghestelt de deelen der in-
 willinge des versoeks/ so eene troostelike verskeringhe
 zyner tegenwoordigheyt ende zegen-rijke gemeenschap
 met de Kerke; so eene hertelike bemaninge tot volstan-
 digheyt inde selve gemeenschap vers 17.

Op de wyse des Psalms 32.

Wel hem die sijn misdaet, die hy bedreuen, &c.

Vers. 17.

B En al' by u in mynen Hof gekomen
 Mijn Susser, Bruyt, 'k hebb' al gepluckt, genomen
 Van myne-Mirrh' en van myn' Kruyden goet/
 'k Hebb' g'eten van myn' Zeem en Honigh soet:
 'k Hebb' mynen Wijn met myne Melk gedrongken:
 Eet vrienden mijn, myn' vrienden word beschongken,
 'k Ben steeds by u/ uw' heed en dienst ik prijs/
 'k Blyb' by mijn woorz/ 't welk u maect saligh/wijs.

Sijt dies getroost mijn Bruyt/mijn lieb' verwante/
 Die door mijn liefde tot Paradijs u plantet:
 Mijn Geest en woorz/ door 't geest'lik akker-werk/
 Maect bruyghtbaer u/ en d' Akker-luyden sterk:
 'k Prijs haren dienst/ 'k prijs u gehoorzaenheden/
 'k Prijs u gebedt/ u liefde/ u troostes reden/
 Dat ghy hebt/ hout/ en bout/ en bruyghtbaer wast/
 D'heyl vertrouwt: 'k legg' op u geen meer last.

Christus en troost
 niet alleen zyne
 Kerke van wegen
 zyne gestadige ghe-
 naden-tegenwoor-
 digheit / argenaem-
 heyt so haers beson-
 deren Gods ende
 naesten dienstes/
 door hare ghebden
 ende danksegginge/
 die in bekehringe en
 geloove geschieden/
 beteekent door de
 Mirthe ende Spe-
 cerheir. misgaders
 door haers goede
 werken/ totten nae-
 sten dienst en troost
 haer uyt ontsaen-
 de; beteekent door
 den Honighzeem en
 Honigh/ so haers o-
 penbaeren Godes
 dienstes in heylighe
 betragtinge zyns
 woorts ende Sac-
 ramenten/bete-
 kent door den Wijn
 ende Melk: maec
 vermaendt haer ook
 in dese gemeenschap
 met hem door stant-
 vastige betragtinge
 der boozseppe gade/
 die hare bruyght sub-
 len woortzinge ter
 eentigher bruygde
 ende versadighe ter
 zaligheyt.

C A P . V .

De Kerke met hare leden tot onderlinge verneberinge
ende waerschouwinge/ ende tot grootmakinge der gena-
den Chzisti t'samen sprekende I. verhaelt : soo hare doot-
weerdighe sonden/ in't gemeene booz gestelt ende teghen-
gesteld ver. 1. int besonder vers 2. so thien uptkomsten hier
op ontstaen tottet vers 8. Ten II. wekt sich op tot ver-
hael der upnemensthepdt Chzisti vers. 8. de upnemenst-
hept woꝝd gestelt in't gemeene: in't besonder tottet ver. 16
ende de plaetse om hem troostelik te binden tot vergenoeg-
ginge/ten eynde.

Op de wyse des Psalms 32.

Wel hem die sijn misdaedt, die hy bedreven, &c.

H Ald nu de naem en roem van 't seker leven/
Als over-ryk ook nimmermeer te speken:
Dat ik niet was als and're dankt' ik God/
En lette dogh niet recht op 't grootst' Gebodt/
Een geest des harden slaeps werd' m'ingelchongken;
't Geweten/ 't hert/ d'herts-toghten sijn versongken
In 't doesselem koud' der sond/ die ik niet voeld/
Niet 't Oordeel Gods; maer 's vlees wellust ik koeld'.

Verf. 1.

De Kerke booz-
stellende haren be-
kooꝝde staet / bekerit
datse booz liefde en-
de gheniet des booz-
spoets / als in eenen
diepen eyde gebaer-
iken slaep der soꝝgh-
doofheyt was ghe-
caecht; also nogtans
dat betoꝝpe sy han-
get geloofte ten up-
ersten verwaakt/
niet geheel was ge-

'k Belpde by dit quaed/ daer in ik raekte/
'k Sliep! 't hert', niet gants doot in 't geloof/dogh waekte,
En siet de stemm' myns Vrients komt doen 's woorts klop,
Mijn Suster, mijn Friendinn', mijn Duyv' doet op,
Mijn Vroom; want 't hoeft my is vol dauws, mijn hayren
Vol van naghts-drupp'len; upt uw slaep wilt varen/
Rijst upt de sond/ 'k hebb' my niet u verknoght/
Door moepten veel/ door mijn bloet u gekoght!

In boorspoet dan trots waren mijn gedangken/
 Dat ik geensins in eenwighejd soud wangken/
 Dooz vleeschtes lust viel ik in ruste diep/
 Alleen 't geloob' niet mede gantsch ontsliep:
 'k Was in gebaer na 't vleesch meer te verlooopen/
 Maer strax een stemm' seer sterk riep: doet my open!
 't Was Israels Behoeder/ die noyt sluynt/
 Nogh 't swak geloof/ de glimmend' wick/ versluynt.

De Heere riep met ernst/ niet vriend'likheden/
 Dooz 't krups/dooz 't woord/bedient tot mynen vrede:
 Hy riep/ dat ik in 't vleesch niet langer sliep/
 En na den loop des werelts my verkiep:
 Hy hoogh betuyghde niet de hooghste reden/
 Dat hy als mensch ter maeghschap was getreden/
 En na sijn raet met God my hadd' bevreed/
 En tot sijn Bruydt verloft/ verciert/ ver-eed:

Op dat hy my eens booz den Vader sette/
 Een sulck Gemeent' / die sonder rimpel/ smette/
 Nogh desgelijx yet hadd' / maer eerlik waer'
 En hepligh/ ook onstraffelik hier naer:
 Sijn leven gantsch hy hadd' gemaekt tot lyden/
 Sijn Majestept bedekt/ gestelt ter zyden/
 In kneghets gedaent' / vol ongemak/ veraght/
 Gesweet sijn bloed/ gedood/ in 't graf gebraght!

Verf. 2.

Maer ik eplaes! hebb' 't hooft niet op-gebogen/
 'k Sprak onbeleeft/ mijn rok' khebb' wytgetogen,
 Hoe sal ik hem nu gaen aen-trekken weer?
 Mijn voeten mat ik hebb' gewassen meer,
 Hoe sal ik die nu wederom besmetten?
 My lust dees rust/ 'k en kan op u niet letten/

weken/ sy ook hebbe
 hernomen dat Chri-
 stus sijn woort ende
 Oheest als een klop-
 pinghe in haer doof-
 slapinghe heeft aen-
 gewent / om haer
 daer upt wakker te
 maken/betuyghende
 seer vriendelik zijne
 highamelike ende
 geestelike verwant-
 schap/ dooz de woort-
 den Sufter ende
 Vriendinne betee-
 kent: als ook zyne ee-
 wighe liefde tot ha-
 rer bekiefinghe tot
 zyne repne Bruydt/
 betekent dooz Dups-
 be ende hrome: ende
 tot harer verlofsin-
 ge/dooz sijn bitter en
 diechtaer lyden ende
 sterbe/ betekent dooz
 den dau des hoofts
 ende nachts-bruy-
 pelen/ die haer tot
 wakkeren dankbaer-
 heit in geloobe ende
 liefde hadde behoort
 te bewegen.

De Heere beklag-
 rende de groote
 swaarte haers ge-
 loofs/ ende kraght-
 ge tegenstrijde des
 vleeschtes/beijde dat-
 se d'aenkloppinghe
 Christi/een tijt min-
 der heeft geaght als
 een mensche den an-

veren/ die niet be-
doort te herweege-
ren uyt de bedde op
te staen/hem te klee-
den/&c. om vrien-
delijke ghewinstig-
heyt te bewysen son-
der schult te hebben
al groote onbeleeft-
heyt/ ghelijc sy dogh
aen Christo bemijst.

En stoort my niet/ mijn vleesch 't alsoo begeert;
Op ander tijt wel wederom ghy keert!

'k Had mi/ ik daght/mijn waght eens wat verlatē/
En 's werelt rust genomen jupst te baten/
Ontgozt/ ontkleed/ mijn voeten schoon gebaad/
Daght dat geen vriend my zoeken soud' so laat:
De soete slaep/ van alle sorg' onthouden/
Mijn vleesch/ mijn sin gemak'lik heeft ontwonden:
Ontpdygh dies my was 't geklop/ de stem/
De kleeding/ 't krups/ de waght/ de strijt van hem!

Verf. 3.

Eplaes! aldus mijn vriend stond lang daer beure:
Mijn Liefst' sijn hand dogh trok by 't gat der deure:

Myn ingewant dies woeld' om synent will',

'k En kond mijn hert niet houden langer still:
Ik hebb' gevoelt de hand van d'Heer Almaghtigh/
Deer swaer om myner zond gantsch onbedaghtigh/
So dat ik riep en kermde door den dagh
Met groot gehupl van pijn daer ik in lagh.

D'eerste ende tines-
de uyt komste der
doorgender kleen-
aghtinghe Christi/
bestaende inde ont-
trekkinge des tege-
woordighen croosts
syns woorts ende
Geests/ betekent
door de toeghtrek-
kinge der hant van
by het gat der deu-
re; ende daer uyt een-
ne angstige becoer-
tinghe der Consci-
entie uyt d'obertuy-
ginge van so groote
onbeleeftheyt tegen
Christum/en schult-
pligtrigheyt der lief-
de tot hem; betekent
door het woelen/&c.

Dees hand sijns geests/ die dogh mijn herte raekte/
En trekkend-wegh/ m'in droefheyd wakker maekte/
Of sy wel niet so haest vertroosting' gaf/
Sy kraghtigh my van 't slapend vleesch trok af:
Sy bande liefd' mijns Heeren m'over-rede/
Ende na deselw' seer jaghtigh dorsten dede:
S'heeft ober-tuyghet mijn onbeleeftheyt groot/
Mijn grooten plight; dies wakker ik op-schoot.

Verf. 4.

En myne sond den Heere ik belede:
Ik stont doen op, dat ik mijn Vriendt op dede,
En vanden Myrrh' doen drupten d'handen myn',
Myn' ving'ren van de vloeyend' Myrrhe zijn

De derde ende hier-
de uyt komste/ is de
kraghtighe teghen-
strijt des Geestes te-
gen 't vleesch/ met
hoornemen der ple-
rige oeffeninge des

**Die hy aen 't slot des grendels hadd' gestreken:
Want 't reght berouw naer God van mijn gebreken
Dooz synen Geest mijn vriend gaf in mijn hert/
Dat schier de sond' gesloten had verhert.**

**Dooz haet van 't quaed/ en opset tot het goede
Ik dus bekeert/ my in 't geloove spoede/
Om mynen vriend gehoorlaem te ontsaen/
En tegen 't vleesch niet pver steeds te staen:
Want opgeregh't hadd' en gesalft de Heere
Dooz kraght sijns doots/ mijn handen/knpen/teere;
Om gangen reght te doen/ dat ook niet dwael'
Het kreupel/ maer gesontheyd/ sterckt/ behael'.**

Verf. 5.

**In desen strijd/ ik opende de deure
Voor mynen Vriendt; maer mynen Vriendt was deure
Wegh voort gegaen: dies mijn Ziel in onmaght
Viel, om sijn woord des troosts van my veraght:
Ik soghte hem, dogh hebb' hem niet gevonden,
'k Riep hem, dogh hy geen antwoord liet vermonden:
Als of hy my vergeten laten wou/
En van sijn Trouw genomen hadd' berou.**

**Ik gingk/ en soght mijn vriend nu in te halen
Dooz reght geloov: maer mijn quaet te betalen/
Hy/ sigh ontkrok/ sijn vreughdigh-vredigh goet:
Dies my om 't woord vermaect/ besweek 't gemoet:
Ik hijghd'/ ik doxt'/ ik soght' na mijn Benunden/
Ik riep hem na: hy sigh/ nogh woord/ liet vinden.
So dat mijn sap verdrooght is dooz dit leet/
Als 't groene land verdoxt in somer heet!**

Verf. 6.

**Ogh! swaerder krups my hier is overballen/
Want ik niet vond' by d' Herders troost met allen:**

des gheloofs/ betee-
kent dooz het opstaen
om open te doe/ etc.
dier op gevolg't is
de gabe der beru-
de oeffeninghen der
bekeeringe/bestaen-
de in eene hertelike
doozheyt na Godt/
ontstaende uyt
kracht des lijdens
Christi dooz 't ghe-
loove aen het herte
toe ghe-egent / be-
teekent dooz de
Wyrche aen d' han-
den ende vingheren
bloeyende van de
Wyrche der hande
Christi aen 't slot
des grendels gestre-
ken.

Noch hier uyt-
komsten als der ker-
ke herbarte oeffe-
ninge des gheloofs
in Christum en be-
keeringe/ beteekent
dooz de openinghe
der deure/ etc. De
kassijdinge Christi/
inde ontrekkinghe
siner tegenwoozdi-
gher vertroostinghe
en vreughdigen ge-
boelc uyt het woort
des Evangelij/ be-
teekent dooz de ber-
trekkinghe/ etc. De
innerlike doozheyt
na God om de ber-
agtinge des woorts
Christi / beteekent
dooz 't ball' der zie-
len in onmaght en
de ernstighe aentoe-
pinghe van Christi
name/ een tijtlangh
sonder teghenwooz-
dige geboelc der ge-
nade/beteekent dooz
het soeken roep/ etc.

De neghende uyt-
komste/ de troostloo-
se ende wrede ontha-
linghe der ontrou-

me Herders der Kerke / niet alleene door
vreesfelike verwo-
ringe harer benaude
conscientie / betee-
kent met het won-
den-slaet der Dag-
teren, maer ook door
verhinderinge haer
troostelike helpde-
nisse des gheloofs in
Christum / betee-
kent met het nemen
des sluyers byden
Waghteren op de
muren.

De waghters straf die inde Stadt om-gaen
**Mijn swakhcyp niet eenmael en namen aen/
In hoogen strijt als sy my voor haer wonden;
Sy sloegen my, sy my met schpik door wonden;
Der myren waghters namen ja van my
Myn' sluyer, of ik hen tot buyt' stond' by.**

**'k Daght / wilt de Heer my eeuwig' nu verstoeten/
En van syn' liefd' my t' eenmael ontbloeten?
Is zyne gunst' voor my/ ten eynd gebracht/
En t' woort der Trouw' gansch niet/ tot all' gellaght?
Heeft God genaed' te doen nu gansch vergeten?
Gestopt niet toorn' d'ontfermingg' : dat niet weten
Geen Herders troost/ maer smaet op smert' voor my/
Dat my niet blijft geloofs-beydingg' by?**

**Om my arm schaep/ seer krank/ verwondt/ verlaten/
Verhyptert en verstroyt/ dien 't wilt magh vaten!
Wiens ziel' nu niet van d' Herders word gelieft/
Maer 't vett' en wolk' die spijf' en kleet gerieft!
Daer is geen' salu' / geen' schoubers/ troostes reden!
Die Herders syn/ voortse scheuren myne leden!
Die Leeraers syn/ om tegen 't valsche geloof
Te staen/ dien is myn recht geloof als roof!**

Vers. 7.

**Nu nijnder niet deef' heerschend Herders deeren;
Ik u Ierus'lems Dochters wil beswoeren:**

**So by u is gemeenschap vanden Geest
Oft' troost der liefd' : so sneekt voor my nu meest;
Indien ghy vind myn vrient wat sul' g' hem seggen?
Dat ik seer krank van liefd' ben, en bliv' leggen;
Blijft hy nogh wegh/ en geen' liefd'-teekens doet/
Ik troosteloos in rouw' beswyken moet!**

De chiende ups-
komst/ is de hulp
ende troostsoeking
der Kerke by hare
brome sterkere tids-
maten / door hare
voorz-biddinghe der
liefde tot Christum;
en helpdenisse haer-
der swakhcyp in ge-
lobe ende liefde / tot
verzoek van verster-
kinghe ende volher-
dinghe.

De Kerke in hare bekoozde ende beroerde ghelegent-
heyt/ dooz de bzage der sterckere Ledematen/ van de upt-
nemenetheyt Christi word opgewekt/ om de selve te over-
denghen/ ende te verklaeren t' spner eeren / ende haeren
troost.

Op de wyse des Psalms 22.

Wacrom verlaet ghy my, myn God, myn Heer, &c.

Verf. 8.

Wel moeder weerd/ die treurt en kermt dus seer/
Wat is u vriend voor and'ren vrienden meer,

Dat g'hem so soekt/ schoonst' onder vrouwen,

In uw' benouwen?

Wat's uw' vriend meer, als ander vriend verkozen/

Das ghy so seer ons allen hebt besworen,

Wat/ segt ons/ ist/ dat hy voor goet soud' geven/

Door uw' leven?

Want of ghy schoon in desen uwen strijdt/

Van hemeen weynigh tyds verlaten zijt/

So blijft ghy dogh na synen sinne/

Syn' schoon vriendinne:

Die ook in hem bindt/ boven schep'len allen/

Optnemenetheyt genoegh/ tot uw' gevallen:

Dies t' spner eer/ wilt in uw' swaere quellen/

t' Goet vertellen.

De Kerke ter eeren Christi ende haren troost/ verhaelt
syne optnemenetheyt/ het sp in't gemeene verf 9. het sp in't
besonder / ten aensien zyns persoons/ ampts ende wer-
kingen/ so voorgestelt tottet verf 16.

Op de wyse des Psalms 49.

Ghy menschen all' hoort, end' wilt dogh, &c.

De byomere lid-
maten der Kerke/
wekken de swakke-
re lidmaten op om
wel te versinnen de
optnemenetheyt
Christi/ tot voltrek-
kinge hares geloofs
ende troostes.

Vers. 9.

De Kercke prijft en
roemt Christi per-
soone en aijnt in 't
gemeene/ van wege
syne Godlike ende
menschelike nature/
door de twijfel en
rootheyt aengheve-
sen: daer door Chri-
stus als eenighe
Middelaeer upt-
steekt boven allen
den uptnemsten
dienst-knechten
Gods/ Enghele en
mensche/ beteekent
door het dragen der
baniere onder thien
dusent.

De Kercke prijft
in 't besonder Chri-
sti Godheyt/ etc.

Ouemdelike on-
doorgrondelike
wijsheyt/

En voorzichtig-
heyt die vriendelich/
reyn ende volmaect
sijn tot het beste der
kercke ende straffe
der vyanden te
voorzien.

Vriendelikkheyt hy
haer hebbende de
aengenaemste gabe
des h. Gheestes die
door sijn vleughich
door des Euange-
lij woorden mede ge-
deelt.

O Leden teer/ hoor en wilt dogh verstaen/
Verwondert u niet om mijn blijt gedaen/
*Mijn Vriend is wit en root gesont seer schoon/
sieght Nazareen/ Gods eenigh' eeuwigh' Soon/*
Vol heerlikhepd upt 's Hemels Throon gedaelt
d' Hoogh'-Priester/ die als Koningh ook niet faelt/
En onder thien duyss' draeght hy de baniere,
Sijn Dienaers all/ by hem sijn niet een siere.

Vers. 10.

Wilt ghy sijn schoonhepd in 't besonder sien/
Exempel van een schoon man sal ik bien;
Dogh als vertrefte de Hemel boven d' aerd/
So boven al/ vertrefte ook syne waerd'.
Als een schoon klomp van 't fynste klaerste gont
Sijn' Godhepd is 't Hooft; ook so menighfout
Sijn' Wyshepd als 't gekrold hayr syner lokken
Swert als een Raev' rontlom 't schoon' hooft getrokken.

Vers. 11.

Syn' oogen daer door hy 't al weet en richte
Eenvoudigh staen vast/ en niet reyn gesicht/
Als Duyven oogen die gewasschen sijn
Met sup're melk by water-beken sijn/
Als vol geset in kasse van een ringk/
Der peerlen schoon: Dies hy siet alle dingk/
Niet als een mensch' niet boof' oft puplend' oogen/
Maer gansch' volmaect; en magh gee quaet gedoogē.

Vers. 12.

Syn' wangen van sijn saghte vriend'likhepd
Sijn als de kryd'ge beddeken besepd
Wistekend' ront met bloemkens van het kruit,
Daer alle deughden in hem steken upt.

*De lippen van sijn ſpraak verheben gaen
 Als Leeljen hoogh die ſeer ſchoon riekend' ſtaen/
 En druppen van een dierbaer Myrrh die vlietet',
 Dies alle trooft hy ober ons upt gietet.*

Verf. 13.

*Sijn werken paſſen op sijn raedt en woord;
 Sijn handen ſyn als gulde ringen voort
 Gervult met Tharſis ſteen, een groen Tourkoos
 Of' Chyſolijt/ ſterk! onvermoeyt altoos;
 Niet als der menſchen werken in dees wer'lt;
 Die ſteeds in ongeſtadighepd hier dwer'lt
 Als reyn yvoor ſijn all' sijn fraep' manieren
 Sijn borst 't gaantsch' lijf/ gedekt met ſchoon Saphyren.*

Verf. 14.

*Sijn beenen van sijn tegenwoordighepd/
 En ſterke hulp/ sijn Kerke toe-bereydt
 Als marmer ſyn pilaren t' aller ſtand
 Op voeten van het ſijnſte gout gegrond,
 Daer dooz sijn waerhepd ſeer hoog blinkend' blykt
 Syn aenſchijn hoogh verheben goedigh lijkt
 Als Libanon, als Ced'ren wytverkoren
 Van hoogh berquikt ons/ tegen all' verſtooren.*

Verf. 15,

*In 't kort/ ik kan van als niet doen beſcheyt.
 'k Segg' nogh/ ſyn mond is vol van ſoetighepd,
 Vol lieflikheden is hy gantsch geheel
 Van boven tot beneden. Sulx is 't ſcheel
 Van mynen Vriend, hoogh boven vrienden all'/
 Ia ſulx de vriend is van mijn welgevall',
 Ghy dan verſtaet Ieruſ'lems Dochters teere
 Waerom' ik na mijn vriend verlangh ſo ſeere.*

Merckende Pro-
 hidentie/na den on-
 epideliken ende ſeer
 wiſen raet Gods/
 ſonder verhuiderin-
 ge dooz ernigherley
 beweginge des we-
 relts almaghtelik
 upt-boerende in
 ober-een-kominghe
 ſijner waerachtighe
 ende trooſtelike be-
 lofte ten beſte ſijner
 kercke.

Almachtighe be-
 ſtendige ende eerli-
 ke hulpe/ achterbol-
 gende ſijne dierbare
 beloften: item ſijne
 hoogh-verhebene en
 alle tijt ter noot
 berquickende gena-
 de.

De Kercke eyn-
 digt den lof Chriſti
 ſo in't beſonder ten
 aenſien ſijnes troo-
 ſteliken woordes/ ſoo
 in 't gemeene ſijnes
 gantschen perſoons
 ende ampts in alle
 manieren.

so bebesticht / wegen de sekerheyt der plaetsen daer Christus also tot vergenoegen van elk geloobige is te vinden / daer van de sterkere Uitmater begeeren dat sich de swakhere sullen bedinghen / &c.

Op de wyse des Psalms 22.

Waerom verlaet ghy my myn God myn Heer, &c.

Verf. 16.

Is goets genoegh' wy hebben't wel verstaen;
Seght ons waer is u liefste heen gegaen?
O Christi Bapty / Schoons' onder vrouwen,
Die sit vol rouwen!

Ghy hebt niet recht na hem sulck' groot verlangen
O seght ons waer is uw' vriendt heen gegangen,
Dat w' ons met u in het geloob' verkloeken!
Hem te zoeken!

De Kerke leerd dat Christus alle tijdt ende alleene te zoeken ende te vinden is by zyne Gemeente / tot noodige vertroostinge der upberkoornen / ende bereydinghe ter heerlikmakinge der selven in bekeeringe ende geloobe.

Op de wyse des Psalms 49.

Ghy menschen al, hoort, en milt dagh verstaen, &c.

Verf. 17.

Myn vriend die is gegaen in zynen Hof,
Tot den Kruyt-hoofkens vol van riekend' stof/
Om daer te weyden in de Hoven sijn!
En te versam'len zyne Leeljen sijn'
In zyn' Gemeent' / door g'naed' / Geest / Majesteit,
Dint hy hem sittend' hoogh in heerlikheyt,
Daer neemt hy brengh in onse gelooves werken/
Daer wil hy 't hert oock in genade sterken.

De oprechte leden
maken welken de
kerke op gestabelijk
te versamen waer
Christi vertroostinge
altijt se te vinden.

De Kerke be-
staert dat Christus
allerijdt in syne Ge-
meente se te vinden
tot vertroostinge
aller leden.

Dit heeft de Heer seer vriend'lik vast beloofd/
 En zyn' Gemeent' sukt t'haren troost geloofd;
 Of wel elk/ als hy niette werelt woelt/
 Zyn troost in 't hert niet tegenwoordigh voelt;
 Hy wandelt leeg/ die sit in d' Hemel hoogh/
 Woont niet vermaek hy elk die g'hoorsaem hoogh/
 Sigh onder 't woort/ daer door hy die wil weyden/
 En door 't geloof ter eerlikheyt bereyden.

Derhalven de Kerke beslypt/ dat daer gheen en ande-
 ren troost en is in desen leven ende sterben / als inden ge-
 loofte hares eygendoms / ende ghemeenschap in Christo/
 daer van sy in ghelooft onderhouden ende bereydt werd
 ter eerlikheyt.

Op de wyse des Psalms 23.

Myn God voed my, als een Herder gepresen, &c.

Verf. 18.

Al waert schoon dat ik in 't dal des doots ginge/
 En dat my des doots schaduwe om-binge;
 Ik wil vreesen niet/myn Herder blijft gestadig/
 Hy troost my niet zyn roed' en stok genadigh.
Ik ben myns vrients, en mynen vrient is myne,
Hy weyd' ons steeds wel onder Leel'jen zyne.

Want leven wy/ so leven wy den Heere/
 Of sterben wy/ wy sterben hem ter eere;
 't Sy leven wy/ 't sy sterben/ w'hem toekomen;
 Het ga soo't wil/ ons hert word opgenomen/
 En 't lustigh huys des Heeren hoogh gepresen/
 Sal ewelik ons vaste woon-stad wesen.

De Kerke herge-
 noemt haer in Chri-
 sti Geestelike eenig-
 heyt ende gemeen-
 schap.

Chriftus willende de Kerke/ vernieuwt/ in bekeeringe
ende gheloobe versterken ende eeuwelik van syne liefde
versekerē. 1. prijst harer gaven uptnemencheyt diese van
hem heeft in't gemeene vers. 1. in't besonder so ten aensien
der gheloobighen by haer selven aengemerkt/ dooz de ge-
lijkenisse van de deelen in het aensicht van rene eerbare
persoone te betraghten/ boozgheestelt tottet vers. 5. be-
stigt tegē de bekommeringe der Kerke van hare ontweer-
digheyt tot harer verlatinge vers. 5. 6. 7. ende van Chrifti
reghtveerdigē toozne tot harer verstootinge vers. 8. 9. 10.
so ten aensien der geloobighen tot elkaunders stichtinghe
aengemerkt dooz de deelen des lijfs ende hoofts boozge-
stelt vers. 11. 12. 13. bekragtigt vers. 14. 15. Ten 11. de
oeffeninge der selver/ boozgheestelt vers. 16. bekragtigt
totten eynde. Op de wyse des Psalms 104.

Wel aen mijn ziel, ghy moet Godt prijsen, &c.

Vers. 1.

Is waer/ deef' sond' mismaectt u in den strijt
Dogh mijn vriendinn' in my ghy schoone sijt,
Als Thirz' d'eerst' Konings Stadt der Isra'lyten
Als Ierusalems lieflik wie 't moght syten/
O Godes Stadt/ gekeurt by/ sonder bryght
Met Borghers/ goed'ren/ Wetten/ Seeg'len/ Tught/
Als Heyren, die met vliegend' vaendels togen
Verschrik' lik, daer geen vyands tegen mogen!

Vers. 2.

Hoe hebt ghy d' oogen dus geslagen neer
In schaemt verbaest/ dooz sond' begangen eer/
Als of ik u wild' eenwigh van my weeren?
O neen/ mi' uw' geestes oogen wilt toekeeren,
Want sy verheffen my, dies 't goed upt schudd';
Vw's herten hayr, als van een Geyten kudd'
Die 't gras van Gilead 't schoon land af scheeren,
So is met schaemt' gematight uw' begeeren.

D'uptnemencheyt
der kerke in 't ghe-
meene / ten aensien
van hare schoonheyt
ende lustigheyt / be-
teekent dooz de kro-
ninghlike hof-stede
van Chirza in Is-
rael / van Hierusale
in Juda: ten aen-
sien harer geestelike
maght (al heestse ge-
scheenen verwonnen
van hare geestelike
vyanden) dooz de
wapene ende sterke
te Godes / hergelee-
ken by triumphan-
te heyligheys.

De uptnemen-
cheyt der kerke (ver-
geleken by het aen-
sicht van d' eerbare
persoone) in't beson-
der / ten aensien van
hare besondere aen-
ghenaemheyt dooz
Godt in 't gheloobe
ende affectien / ver-
geleken metre oogen
ende hant als te vo-
ren is gesien cap. 4.

Ghy door 't geloof liet/ krijght/ houd mijn persoon/
 Daer door den Vader eert ghy en den Soon/
 Daer door gh'ontgaet der sonden sware plaghen/
 Daer door trekt ghy tot u mijn wel-beshaghen,
 Als ghy mijn woort der Septen-melk wel mooght:
 Dan uw' herts-toghten/ lusten wild ghy pooght
 Te temmen/ toomen/ t'eff'nen/ te versaghten;
 Na eerbaer schaemt' en matigheyd te traghten.

Vers. 3.

Vw' tanden zijn als eene schapen Kudd'
Die wyt de was-plaets opklimt, 't buyl afschudd'/
Die alle t'samen schoone tweelings dragen,
En geen van dien m'onvrughsbaer hoort gewagen:
Dw' geest's gepeynsen die herknauwen 't woort/
Gelijkt' in 't woord en daed vrught brengen voort/
So zynse vanden slijm der zond gewassen/
En na de maet' van het geloof haer passen.

Vers. 4.

Vw' wangen des gebeerds zijn van gelaet
Als 't stuk van d'appel van een schoon Granaet
Die gh'opent wijt/ toont tusschen-uw' geveleghte,
Niet vliegend' wilt/ maer hangend neer seer sleghte/
Dw' open hert doet alles vryndelik/
Noghtans seer zedigh/ kups en mindelik/
Door eerbaer' schaemt' en matigheyd verbonden
In woord/ in daed/ in 't ampt des diensts bebonden.

De bebestinghe der voorgaende upnemenheyt door
 voozkominge van eenige swarighede der kerke/ 't sp door
 verlattinghe vers. 5.6.7. 't sp door verstootinghe vooz een
 tijt vers. 8.9.10.

Op de wyse des Psalms 60.

Heer die ons hebt verstooten al, &c.

Gedaghten ofte
 gepeynsen en beden-
 kingen/ vergeleken
 by de tanden/ gelijk
 mede is gesien cap. 4

Gebeerden/ by de
 wangen berstaen/
 als ook is aangewe-
 sen Cap. 4.

Vers. 5.

Recht hoor Godt
genoemde ende ghe-
roemde uptnemen-
heyt boven alle ber-
meide kercken.

L Aet t'sestigh Koningins zijn daer,
Veel kercken vals hoogh roemen haer:
Laet taghtrentigh By-wyven fier/
En Maeghden sonder tal zijn hier:
Laet prongken elk niet naem van Kerk/
En maken van u gantsch geen werk:
Laet d'een als Koninginne draben/
Laet d'and're zijn/ By-wyven/ slaven!

Vers. 6.

Genighen ende
waeraghtighe sta-
verheyt der kerke
haer zeiben alletijt
geleijk/ ende dat door
de upt-verkiefighe
Gods die de valsche
kerke 't sy hier/ 't sy
hier namaels sullen
tegen haeren dangh
moeten hemmen.

Dogh een, mijn Dwy' is d'onbesmett',
Die ik nopt laet/ maer niet daer sett'/
Haers moeders eenigh wytverkoorn'
Der gener die s'hier heeft geboorn',
Des Hemels I'rus' lems Gods Gemeent:
Als dees sien Doghters hier vermeent/
Die sullen haer (t'spijt) saligh noemen:
Haer, Koninginnen, By-wijfs, roemen.

Vers. 7.

Heerlikheyt die
hier begimende al
toeneemt ende vol-
macht wort hier na/
daer in sy maghtigh
wozd gemackt/ tot
schik der byanden.

De huygelsch' rotten met bedroghe/
D' hier versnaden trots/ maer ogh!
Sy sullen spreken hier oft naer
Siend' uwe eer end haer gebaer:
Wie dees verschijnt als 't dageraet,
Schoon als de Maen en Son reyn gaet,
En vreeslik, als Slagh-orders toghen
Der Heppen/ die met Vaendels vlogen!

Wy hebben haer door nieu verfoept/
Door ketters/ scheurders upt-geroept
Door vper/ door sweird/ op gals/ op radt/
Gebannen/ g'worpen in een gat;

Nu blijkt' out als d'eerst' morgen-rood/
 Die Christus 't Hemels licht toe-schoot/
 Die langhs hoe klaerder haer herstelde/
 Die 't dupst' re menschen werk neer-belde.

Wat kannen meer? de Mane klaer
 So klaer niet schijnt in naghts gevaer/
 Als doet dees kerk' in onse naght/
 In 't midden van ons kromm' geslaght:
 De Sonn' haer stralen noyt so sprejd'
 Als dees gerechte hepligheyd/
 Behouden strijt sy triumpheeret/
 De werelt haer niet meer verbeeret.

Verf. 8.

'k En hebb' u noyt verstootten al/
 Als scheent in 't kruys en ongeval/
'k Was af ten Nooten-hof gegaen,
 Die in om de meeste vrucht moet slaen/
Te sien van 't dal de spruyten groen,
Te sien of bloeyde in 't slapden
De Wijn-stok; of Granaten-boomen
Begonsten niet groent' wyt te komen.

't Is aller deser planten aert
 Dat elk veel beter vruchten haert
 Dooz slaghen/ snoepen/ snyden-af;
 So ook mijn kerk' meer deughden gaf
 Als ik upt werelts rust haer wekk'/
 En 's bleessches vele lust ont-trekk'/
 Dooz proeven/ oeff'nen en kaspden,
 Om naer het lyden te verblipden.

d'Oogenblikkighe
 verberginge des
 aenschijns Christi
 tot kastinghe/op-
 wekkinghe upt den
 slaep der sonden/be-
 proebinge ende oef-
 feninghe der kerke/
 wordt berghgeleken
 met de sorghtuldrige
 besoekinge ende al-
 lerley arbeit die een
 getrouwe hovenier
 doet ten sekeren tij-
 den / spien hof tot
 vruchtbaerheyt te
 bereyden/ dooz snoe-
 pen der Boomen/
 dooz 't slaen der no-
 ten-boomen/etc.

Op de wyse des Psalms 78.

O mijn volk wilt mijn leering nu aenhooren, &c.

Vers. 9.

EN als ik niet soo haest'lik hebb' vernomen
 Dat uw' bekeering' reght zy voort-gekomen/
 Ghy slapend seer/ so sett haer myne ziele
Op wagens mijns vry-volks; dat het aenhiele (troutw')/
 Dooz d'Herders broom/ met 's woordts bemaaning'
 Wes wakker elk hem reght bekeeren wout'.

Vers. 10.

'k Sprak: o volk/wilt mijn leering dan aenhooren/
 Meyght u verstant/wilt open doen u ooren/
Keert weer, keert weer, Sulammith komte in vreden/
Keert weer, keert weer; wilt tot bekeering' treden/
 Ik Salomon/ reght' Koningk vanden breed/
 In myne Bruid/ mijn Naem ook deele meed'!

Bekeerend' u tot my/ wilt my vertrouwen/
 Wy (Ik/ myn' Eng'len) willen u aenschouwen:
 Wat siet gh' in dees Sulammith? (niet boozwender)
 Want ik u koof doen ghy my niet en kendet;
 Uw' betering' en winst ons meer verheught
Als te Mah' na'im triumphys gery vol bzeught.

De herbatinghe ende wydere uythzepinghe der myn-
 nementheyt der Kerke/ dooz de ghelykenisse van een eer-
 baer wel ghestelt lighaem / ofte des selfs deelen / vanden
 voeten totten hoofde toe / word aengemerkt tot de onder-
 linge stichtinge/ eerst boozgestelt so in 't gemeene ten aen-
 sien der wandelinghe vers. 11. daer van d'oozake wort aen-
 gewesen / de nieuwt' gheboozte ende bznghtbaerheyt der
 kerke/vers. 12. so in 't besonder ten aensien des diensts der
 kerke/ver. 13. en der bzugtē hier op volgende.ver. 14. die
 dogh altemael hare oozyponk en volheyt in Christo heb-
 ben/daer dooz God een welgeballen in haer heeft ver. 15.

Op de wyse des Psalms 104.

Wel aen mijn ziel, ghy moet Godt prysen, &c.

Verf. 11.

WEl aen mijn Bruydt/ 'k sal u nogh prysen
meer/
Van myne liefd' u te versk'ren meer:

'k Wil mijn genaed aen u gedaen/ ontleiden:

Na boven toe/ sal ik 't doen van beneden.

Ghy Vorsten Doghter g'boorne upt Gods Throon/

Hoe, inden schoenen zijn uw' voeten schoon,

Hoe my behaeght uw' wandelinghe weerdigh

In 's Euangeliums belpding' weerdigh!

De waerhepts gordels van uw' heupen kort/

Baer med verstant/ en vleeschs begeert ghy schoort/

Om weerdigh des gelooves loop te loopen/

En voorts de kroon der heerlikhepd te hoopen

Als ketens, die op Trouw-dagh draeght de Bruydt/

Baer schakel geen men magh verliesen upt/

Gemackt van 's meesters Alder-hooghten handen

Der waerhepts Geest/ door gaven allerhanden.

Verf. 12.

Vw' geest's besneden navel der weerboort/

Als eenen ronden beker haer doet voort/

Daer niet ontbreekt drangk van geest'like gaven/

Om u/ en and'ren steeds met troost te laven/

In 't midden van uw' lighaem mijn Gemeent/

Mijn Woord en Geest daer blyvend' steeds vereent/

Steeds storten upt des levens water-stroomen/

Door d' Herders ende Leeraers uptgenomen.

De uptnemetheyt
betamende eene
doghter des Alder-
hooghten/ten aen-
sien van hare Godt-
bruytrige wandelin-
ge ende oeffeninge/
beteekent door de
bide in baste besh-
denisse der waerheyt
daer door sy alrejt in-
birt de balsehe be-
denkingen en quade
begeerten/vergele-
ken by goddels die
als eene keten zijn/
&c.

De godd'ughtig-
heit is een werck des
h. Geestes / die de
waerheyt openbaert
en te samen voeght.

Doorsake deser
godd'ughtighepd/is
de wedergeboorte/
beteekent door de na-
vel/daer door de kin-
deren die geboze sul-
len worden/te boespe-
lant.

Daer door de ghe-
bighen alle tijt
anghet gaen om
lichten te dragen/
rekenen door den
vick. etc.

En neffens drangk/ uyt-repken 's Hemels broot/
Geworden uyt Gods Graen gewrezen doot/
Op dat die daer van eet niet inmer sterve/
Is uwen buyk als eenen hoop van Terwe,
Vol vrucht van d'onberganklik eerlik zaet/
Dies als beset rontsom met Leel'jen staet/
't Welk tot vermaek/ troost/ ja tot altemale:
Verzegelt klaer mijn hepligh Abondmale.

Vers. 13.

De dienst der her-
in Woord en-
Sacramenten
vergeleken als/
pitt. 4.

So dat g'als d'eerbaer moeder swanger gaet
Met *uw' twee borsten*, die zijn in 't gelaet
Als twee jong' Rheen, die tweelings eender-drachte
Zijn van een Geyt', meest van het selv' geslaghte,
Het dubbel woort/ Wet/ Euangelium/
Het dubbel Sacrament/ mijn kind'ren dunt/
In allerley gemeenschap met haer Heere/
Doed/sterkt/en maekt scherp-siend/snel-loopend seere.

Vers. 14.

De lijfsamige ende
edurighe hope ende
eloove die de God-
nighe als brachten
es Diensts' an-
wenden/vergeleek-
en als/Cap. 4.

Vw' hals der lijdsam hoop niet alken bast
Als eenen torren staet, maer heerlik past
Als eene blingkende baek van repn yvoyren,
Daer na d'onseker herten konnen spoiren.
Als Vyvers konstigh uw' geests oogen staen
By een volk-ryke poorte seer begaen/
Vol 's Heeren kenniss'/ wijshepts/ van sijn geeste/
Ten dienst van d'hupsgeuooten minst en meeste.

De gabe der hoor-
achtige ondersche-
pinge/tot hangbare
richtinge der kerke
vergeleekt/beteekent
door de neuse/verge-
leken by eenen to-
ren/etc.

Ook is u geestlik lijf en hups hoorstien
Als met een torren/ hoog en verr' te sien/
Om goed en quaed/ om vriend en vyand beyden/
Door Geestes reuk en oordeel t'onderscheppen/
Vw' neus' is als den torren Libanon
Die na Damasclus siet, daer van men kon

D'eerst

D'eerst' byants aenkomst sien/het quaet/het voordeel:
So kent ghy all's met een reght effen oordeel.

Verf. 15.

Maer om te singen van u schoonst' cieraed/
Vw' geest'lik hoofs op u als Karmel (staet) (hoeder
Schoon brughtbaer bergh; u Bruyd'gom/ hoofs en
Geest (als Fonteyn) het leven/ schoonhepd/ voeder;
Vw's hoofs des hayr als Purper Koningks k'leur/ (veur/
Dooz Koningks wijshepd' komt ghy 't schoonst' hier
De Koningk op d'gael'd'ryen is gebonden,
By syne Kerk' steeds dooz 't geloov' bevonden.

De oeffeningghe der gaven die Christus in de Kerke
prijs/ word gestelt in 't gemeene ver. 16. in 't besonder so
ten aensien des Diensts der Kerke ver. 17. daer Christus
altijt by sal wesen ver. 18. ten aensien haerder bepdenis-
ne tot onderlinge stichtingge aengewent ver. 19.

Op de selve Wpse:

Verf. 16.

W Ie kan uytsprecken hier in dese tijd
Hoe schoon, hoe lieflik, in u hoofs ghy zijt!
Mijn liefd' / o liefst', vult u in Geests wel-
Met dese wenschte ghy dat ik u kusten: (lusten,
O hoe ghy/ my/ God/ en syn Geest behaeght/
Als ghy u brughtbaer/ repnen nedrigh draeght;
En heft u vreughd/ u liefd/ u lust na boven/
O dese schoonhepd niemant kan vol-loben!

Verf. 17.

Dies als ghy dus in g'loof en liefd' word sterk/
Stelt all' mijn gaven ordentlik te werk/
So krijghe ghy eerst u hoog' reght/ vaste lengde/
Met schoone dikr/ die geen benauthepd engde.

De alder boozmaent-
ste upnemenhepd
der kerke is in Chri-
sto en syne wijshepd/
daer dooz God oock
by haer is woonen-
de/ betekent dooz het
hoofs/ syn hay' etc.

De oeffeninghen
der gaven der ker-
ken die in Godsali-
gen yder geschieden/
betekent dooz de
betamelijke wellu-
stten der ziele.

De ordentlike stig-
tinghe ende opwa-
singhe der kerke be-
gheleken by eene
schoone lengte eens
Palmen-booms/
daer het woort ende
Saccamenten ha-
ser brughtbaer
ken.

*Dees uwe lengd' is als een Palmen-boom,
 Steeds vast geplant aen vruchtbaer water-stroom/
 En uw's geests borsten als de Druyv'-tros geven
 Door 't Wdoort en Sacrament/ spijs/ drangk en leven.*

Verf. 18.

*Wat ik nogh segge, op den Palm-boom moet
 Ik klimmen hoogh/ sijn takken grypen soet/
 So sullen nu zyn uw' geest'like borsten
 Als wynt'ox-takken druyven voor die dorsten:
 'k Wil u bewoonen/ sup'ren door mijn Geest/
 Dan groept mijn Wdoort/ en Sacramenten meest/
 Als app'len is den reuk van uw' geest's nuss,
 Die wyse geeft en liefvelike keuse.*

Verf. 19.

*Nu tot besluyt uws lofs tot mijn vermaek/
 Als goeden Wijn is ook uw' mondt in spraek/
 Die gladt in gaet, de lippen vry doet spreken
 Van slapers, die in sond' den stonmen leken:
 Uw' itemm' mijns woorts de geest'lik' dooden wekt/
 En soetelik my na te volghen trekt,
 Die door 't geloof hier krygen Godes leven/
 En van haer heyl den gantschen lof hem geven.*

C A P. VII.

*De kerke willende betoonen datse voortaan in pberige
 ende stantvastige Godbzuchtighepdt haer wil bereyden
 tegen Chrizti komste/ I. verklaert hare vertroostinge upt
 Chrizti voorgeaende reden verf. 1. Ten II. doet hertelike
 wenschingen / so om Chrizti tegenwoordige ghenade des
 H. Geests/ voorgestelt verf. 2. ende 3. bekrachtigt verf. 4.
 soo om zyne komste inden vleesche / daer door sy tot haer
 heerlikhepdt sal worden bekreghen. verf. 5. 6. Ten III.
 betuyght hare liefde / ende belooftse in volstandigheyt in
 Chriztum door zyne genade.*

*De tegenwoordige
 vruchtbaermakinge
 ende segeninge Chriz-
 ti in syne Gemeen-
 te oer hare gaven
 inde dienste.*

*De stigtinge die
 de kerke door de oes-
 seninge harer gaven
 sal aenwenden/tot
 opwekkinge der sla-
 pendende ende tragen/
 door hare bemaaninge
 ende helpdenisse/
 vergeleken by
 wijn/8c.*

Op de topse des Psalms 122.

Soo haest als ick hoore spreken: &c.

Verf. 1.

Soo haest als ik dees woorden hoord'
So troost'lik van mijn Brudegom/
Mijn geest gekeert is wederom/
In vast geloob' sprak ik dees woord':
Ik kome mynen Liefsten toe,
Ook als dooz swakhed ik misdoe/
En sijn begeert' hy tot myn strekkt,
Ja alsoo vperigh als te vooz/
Hy brengt my weer op 't rechte spoor/
Dyt sondigh slaep hy my opwekkt.

Verf. 2.

Dies ik verblijt ben seer geweest/
Bedaght met neerstighepd hier naer
Mijn wijn-bergh nau te nemen waer/
Na 't woord en g'naed van synen Geest,
Mijn Liefste komt en u verklaert/
Laet wygaen ons te velde waert,
En op de Dorpen ons vernaghten,
Om 't geestelike akker-werk
Te plegen in elk uwe kerk'
Dooz uw' genaden ende kraghten.

Verf. 3.

Laet ons ten Wijn-bergs vroegh opstaen,
Laet ons sien of de Wyn-stok bloeyt,
Of druyskens oogen zijn gegroeyt,
Of 't bloeyen der Granaets vangt aen:
'k Sal geven daer u liefde mijn:
'k Sal nimmermeer so slaep'rich zijn/

De vertroostinghe
der kerke upt hare
eygentheyt tot Chri-
stum/ontstaende tot
zyne liefde.

De kerke wenscht
na de bergestichap-
pinghe ende reghen-
woordige werkinge
des Geests Christi/
om gedurelik in be-
keeringe ende geloue
haer t' synen dienst
te oeffenen.

De kerke om niet
in sulke slaperigheyt
te hallen/wenschet
de haestige ende alle
tijt hernieuwende
genade Christi/dooz
synen tegenwoor-
den Geest/om den
dienst te pleggen tot
slightinghe der ghe-
meente in 't gemeene
ende besonder/daerst
haer altijt wil hou-
den.

'k Sal sien/ of al besonder kerken/
Of vrughtbaer zijn de Leden teer/
'k Sal myne liefd ook meer en meer
Aen u/ end' uw' Gemeent' doen merken.

Verf. 4.

*De bloemen lieflik geven reuk,
En voor ons poorten alle-bey
Zijn edel vrughten allerley,
Soo nieuw' als oud', die ik daer meuk/
En steeds voor u bewaer mijn Vrind:
Ghy vrucht van mijn bekeering vind/
Mijn hert/ daer gh'in-komt als uw' Tempel/
Verciert met uw' genaden-schat/
Sal doen aen elk verkozen vat/
Steeds t' uwer eer een goed exempel.*

*De wenschinghe der kerke om de mensch-werdinghe
Christi/als syne eerste komste booz-berepdende den weg
totte tweede komste ter heerlijkheyt ende Hemels Bruy-
lofs-feeft.*

Op de wyse des Psalms 42.

Als een Hert ghejaeght, o Heere, &c.

Verf. 5.

*Wie geef 'k u als mijn Broeder
Vleesch geworden/ eens sien kond'/
Swygend' borsten van mijn moeder
Buyten, upt den Hemel/ vond'
'k Soud' u kussen, En my smaen,
Geenigh vpand soud bestaen.
O wanneer komt 't zaet der Brontwen!
Moght ik u als Broeder houtwen!*

*De Jootsche ker-
ke wenshende nae
Christi komste in-
den bleesche op de be-
lofte des zaets der
Brontwen / dat de
slange den kop soude
betreden / beloof
booz eerst datse Chri-
stum booz 't geloofbe
soude betwillekomin/
ende vertrout dat
de bespoetter s der be-
lofte vande komste
Christi/ende van ha-
re hope soud en
delik oertuygh
ende bekeert oft ghe-
weert worden.*

'k En kan niet zijn opgenomen
 Tottet light daer ghy in woont/
 Door ghy selv' zijt neer-gekomen/
 En u inden bleessche toont;
 Ogh/ al word ghy dan verneert/
 Ghy word na op 't hooghst vereert!
 'k Soud' u willekom geern heeten!
 En mijns Vyands spot vergeten.

Ik sprak tot God/ o God kraghtigh/
 Waerom Christus toeft so lang?
 Waerom moet ik wesen klaghtigh/
 Door de boof' gemaekt so bang?
 Ik gevoel' haer smaden quaed/
 't Welk my door de beenen gaet/
 Spottend' sy tot uw' on-eere
 Spreken: waer blijft Christus d'Heere?

Laet my Heer niet langer smaken
 't Bitter brood van 't smaden al;
 Wilt u heerlikhepd wat staken/
 Komen selfs in 't jammer-dal:
 Komt supght borsten als een mensch/
 Van twee moeders na ons wensch/
 Van Hebal/ en van uw' kerke/
 Komt en stelt ons heyl te werke!

Verf. 6.

'k Soude u bymoedigh leyden,
 Brupd' gom/ in mijn moeders huys,
 Daer soud' ghy my leeren heyden
 De verlossing upt mijn krups,
 'k Soud' u geven Hypokras,
 Krupd' ge wijn gemenght te pas/

Daer na belooft sy
 openbare bejdenisse
 Christi in syne ker-
 ke/ d'aenneminge sy-
 ner leere/ ende ghe-
 hoorsaemhepd des
 gheloofs in allerley
 deught ende brucht
 des h. Gheests tot
 suuer eeren ende on-
 berlinge vertroostin-
 ge ende strydinghe
 aengewent.

*En't sap van Granaets te dringken,
'k Soud van uwen Geest al schingken.*

*'k Soud' u door 't geloof in-halen/
Verkennen vooz mijn hooft/
In de kerk' Gemeen' betalen
Mijn beyliding' / mijn geloof't:
'k Soude leeren uyt uw' woort/
'k Soud' Geests vruchten voort;
Die meer souden u behaghen
Als kan eenigh boom vrucht draghen.*

De kerke willende betugge ende door de genade Christi beloven eene on-ophoudelijke liefde teghen hem / stelt eerst het fundament daer van vers. 7. so de oorfsake der selve / soo de weghneminghe der hinderinge door eene waerschouwinge op dien gront ghebout vers. 8. Daer nae betught sy harer liefden so oprechtigheyt / ten aensien des boozleden tyds / vers. 9. so standvastigheyt / vergeselschapt met supberheyt voorgestelt en aensien der oorfsake / te weten Christi genade die versogt word vers. 10. a. ten aensien der teekenen ende betwysingen / betwysse sy veraghtet om Christi wille / alle swarigheden ende alle aerdsche ghenegtheden vers. 10. b. bekrachticht / door veraghtinghe des werelts soo wederweerdigheyt / soo weerdigheden vers. 11.

Op de wylse des Psalms 41.

Wel hem die recht oordeelt van dat, &c.

Vers. 7.

Wel hem die oordeelt recht van 't krupte groot
Des armen inden noot /
Want Godt de Heer verlost hem dogh ten end /
Gelijk in mijn ellend;
*Syn' slinghe hand leyd' by my onder't hooft,
Als ik hebb' swak geloof't;*

*De oorfsake vande
liefde der kerke tot
Christum / is sine
toeberichtige liefde
ende ghenade totte
kerke / als een getrou
Man.*

*Syn' rechte-hand ook omgebelst my heest,
Mij troost en leven geeft.*

*'t Is sijn beloft' daer mijn geloof op steunt/
En so op Christum leunt;
't Is synen Geest die 't woort mij brengt aen 't hert'/
En so verdrijft mijn sinert':
Soo onderhoud hy mij dood' goedighepd
In myne slauwighepd/
En sal mij ook in volgend' vreughdes tyd
Eens heerlik maken blijd'!*

Verf. 8.

*Detwyl' mijn Vriendt dan in mijn swakhepd schijkt
Sijn kraght die mij verquikt:
Ik u noch eens/ Ieruf'lems Doghters, leer
Vermanende besweer',
Doet mij geen leet! waerom soud ghy dees liefd',
Die mij 's Geelts rust geriet/
Oyt wekken ofte stooren, tot onrust/
Wes 't hem selfs en mij lust?*

*Wie is sy, die klimt op uyt de woestyn'
Haer voegende te zijn
By haren Vriendt? waer was/ Heer/ oyt een Bruyt/
Die so gingk haer hups uyt;
Versakend' haer/ en 's werelts lusten soet
In stedig' tegenspoet/
't Krups dragend' / als ik doe/ den Bruydgom na
Om t'hebben sijn gena?*

*'k Hebb' u gewekt al onder d' Appel-boom,
Daer u uw' Moeder broom
Ontfingk, en baerd'; daer Eva heeft geloofc
Des Vrouwen-jaets belooft':*

De geloobige en moeten elkhanderen geene verhinderinge doen / inde oeffeninge der liefde tot Christum/ als Cap. 2.6.

De kerke heeft haar aenbeginne in t'Barabps haer geloove ende liefde daer uyt ontsaende op Christum gestelt/ versakende haer selven ende alle wereltse godlooshepd/ ende nemende op haer krups / ende door de woestyn des werelts hem nabolgen- de.

'k Hebb' dooz 't gebed/ in vast geloof/ gesoght/
 Als hadd' ghy 't all' volbraght
 Uw' scherm/ uw' boedsel/ en all' uwen troost/
 Ghy weet/ diemy verkooft!

Verf. 10.

Dies set my als een zegel op uw' hert,
 So liet ghy steeds mijn suert:
 Ja als een zegel op uw' regheten erm,
 So stilt ghy mijn gekerm:
 Want als de doot, is sterk de liefd', die ik
 D' draegh all' oogenblik:
 Dyt uwe liefd'/dooz u Geest/m'in 't hert gestort/
 Mijn liefd' dus kraghtigh word.

Ende ghelijck
 een graf/ de aertliche
 ghenegheden sal
 verslinden/ ende als
 eenne vlamme des
 Hemelschen vuers
 Gods verteeren.

De jaloufy der liefd' is hart als 't graf,
 Geen mensch my brengt daer af:
 Haer' kolen, kolen vyers, haer vlammen seer
 Zyn brandend' vanden Heer:
 Dees alle werelts swarighepd verwint/
 En aerdsche lust verflint/
 En 's werelts yd'le stopp'len gantsch verteert:
 Ghy Heer blijft steeds ge-eert.

Verf. 11.

In somma/ noch
 tegenspoer nog booz-
 spoer/ noch allerleye
 weder-weerdighe-
 den des werelts/ noch
 alle hare weerdig-
 heyt ende kostelik-
 heyt/ en sal de liefde
 der kerke in Chri-
 stum niet wegghe-
 men/ herholgens ook
 haer van Christo
 niet scheidt/ maer sal
 in eenigheyt des ge-
 loofs sine volle ge-
 meenschap verwoog-
 ten.

Veel wateren en souden blussen niet.
 Dees liefd' van veel verdriet:
 Revieren selv', benautheyds grooten bloet
 Versuypen niet haer gloet:
 Of voor dees' liefd', een 't goet sijns huys daer braght,
 Hy wierd' dogh gantsch veraght:
 'k Aght alles dyck/ ja schaed/ ja eenen bloek;
 D' Heer alleen ik soek!

C A P. VIII.

De Joodsche Kerke wetende dat op d'eerste komste
 Chzisti inden vleesche moet volghen de beroepinghe der
 Heydenen om met deselbe ten Jongsten dage verheerlikt
 te worden; 1. versoeckt te weten hoe dat die beroepinghe
 sal geschieden/ stellende daer van soo den gront/so de ma-
 niere vers. 1. daer op dat Chzistus antwoorzd vers. 2. ende
 doet aenhoudinge vers. 3. daer op Chzisti antwoorde en-
 de bermaninghe / daer mede hy de ghetrouwigheyt sijns
 werks wel beloofst vers. 4. 5. maer ook eyscht de ghetrou-
 we neerstigheyt ende stantvastigheyt der kerke in haren
 dienst/ vers. 6. Ten II. bidt/ ende besluptende hout aen/
 dat Chzistus dogh spoeden wil met syne komste/ op datse
 ter huploft ende eerlikheyt moghte geraken. vers. 7.

Op de wylse des Psalms 60.

Heer die ons hebt verstootten al, &c.

Vers. 1.

Wij hebben, Heer/ een Suster klein
 Die jong/ nogh heeft 's Geests borsten geen',
 Wat sullen wy haer doen dien dagh

Wij als men van haer spreken magh;
 Uw raed ons d'Heyd'nen heeft vereent
 Met ons te zijn eens uw Gemeent;
 Dogh heeft nogh Woort/ nogh Sacramenten/
 Hoe sal m'haer in uw lighaem enten?

Want ik my seer bekommert bind/
 Hoe d'Heyd'nen breekt van u gesind/
 En in uw wegen ongeleert/
 Haer wegen wandelen verkeert:
 Hoe en wanner men in uw hups
 Sal leyden haer als maget kups;
 Ik Verlang na desen tijd en wylse!
 O leert my heyd' / dat ik u wylse!

De gront des kne-
 stes is de belofte
 der beroepinghe der
 heydenen/ die noch
 niet sinde gheschiet/
 zijn sy als eene kle-
 ne Suster etc. ende
 daerom dient gewet-
 ten hoe de beroepin-
 ge sal toegaen.

Christus antwoordende / leerdte den tijd ende maniere
der beroepinghe der Heydenen / tot troost der Joodsche
kerke / ende haere wydere bereydinge ter heerlijkheyt.

Op de wyse des Psalms 33.

Weest nu verheught all ghy oprechten, &c.

Verf. 2.

West hy verheught al ghy oprechten/
Maect van dees Suster geen getruyp;
'k Wil van haer roeping' u bereghen
Dat / als s'is aen ons stadt een mayr,
So sull' w'ons bekummi'ren
Om op haer te tummi'ren
't Silver schoon Palla's,
Om daer Hof te plegghen/
Twist doen ypt den weghen/
Maekende den pays.

Als sy is aen dees stadt een deure,
**Soo sullen wy besetten haer*
Met Ced'ren palen aghter / beure /
Rontsom ja tegghen all' gevaer;
Palen vande waerheyt/
Van schoon zilv're klaerheyt
Der Propheten Leer:
'k Sall' niet u stellen
Dat geen poort der Hellen
Haer sal werpen neer.

Ons' Godt dit volck sal zyn genadigh/
Dies ik het inde laetste tijt
Dooz uwen dienst sal roepen stadigh/
Als ghy maect ruyt uwa' gutten wijs;

De volghet des
tijts / ende heerlijk-
heyt der beroepinghe
der heydenen / wort
aengewesen / te weten
als de geestelike vze-
de tussen de Joden
ende heydenen dooz
Christi bloet sal ynt
te wege gebracht / en-
de de middel-muur
der ceremonien weg
genomen / ende de ge-
loobighe heydenen /
also sijn eene muur
ofte vastighert / ende
een deur ofte ingang
der kerke sal wesen;
plegende het werck
des dienstes die dan
mette geloobighe Jode
het heerlike huys
ende Stad Gods
sullen woeden / daer
God in Christo een-
welijc in sal wonen.

Als uw' woeste steden
 Open staen ten vreden
 Allen volk gemeen:
 Van de Heyd'nen leeren
 Tot den wegh hen keeren
 Onses heyls alleen.

'k Ben selfs de vper'ge muur der Stede:
 'k Ben selfs de deur der schapen al:
 Maer 'k wil dees Heyd'nen maken mede
 Met u een Stadt/ een Schapen-stal.

Watse u help' buypen
 Alle vyant sluyten/
 T'saem in breed geheghe/
 Tot my vry toe-gangen/
 Met u steeds ontfangen
 't Selu' Stadts borger-reght.

De Joodsche kerke aenhoudende op dese beroepinghe
 der Heydenen ende Christi ghenade/ bekent dankbaerlik
 sulke ghenade albereets ontfanghen te hebben / waer op
 sy wyders haer gerust vind in hope der verbullinge.

Op de wyse des Psalms 108.

Myn hert is o Heer, recht bereyt, &c.

Verf. 3.

Myn hert' o Heer is nu bereyd/
 Om u te singhen dangkbaerhepd/
 Want ik ben reeds een muur gemackt/
 En myn' geest's borsten hoog' geraekt
 Als torrens: Als die vrede winds
 Was ik in d' oogen van mijn Vriend:
 G'hebt my tot uw' Gemeent' verkozen/
 Uw' woord besegelt laten hooren.

Obelick de Joodsche kerke in het Oude Testament door Christi Goddelike werkinghe door den dienst des woorts en Sacramenten was gebout tot Godes huys/ so besekert sy haer dat oock de Heydenen sulle woorden tot vrede van veyden.

Ghy hebt in my 't pallaps gesticht/
 Daer door gh'uw volk beschermt en righ:
 Ghy leert my u verborghentheyd/
 Van 't heyl den Heydenen bereyd;
 'k Ben seer verblid in hoop van breed/
 Die ghy ons beyd' wilt deelen meed':
 Ogh Heer/ verbult haest dese tyden/
 Op dat ook haest volg' ons verblipden!

Christus op dese aenhoudinge antwoordende/ eerstelik
 versekeret de kerke dat hy het werk sijns herder-ampts
 op het alderghetrouwste sal volboeren / vers. 4. ende 5;
 daer nae vermaent de kerke ook stantvastelik te volher-
 den inde belijdenisse sijns naems ende oeffeninge der ker-
 ken-diensts, vers. 6.

Op de wylse des Psalms 80.

God is inde vierschaer gheseten, &c.

Vers. 4.

W Elzijt gerust/ 'k sal niet bergeten
 Mijn kerk/ mijn wingaert recht gheeft:
*Sal' mon heeft op een' vrugthaer plaats
 Een Wyngaert, maer tot vreemden baets:*

*Hy stelt de Wijn-bergh aende Waghters,
 So dat een yder bande paghters
 Moet brengen voor syn' vrughten iijst
 's Jaers/ likels silverlingen duys t.*

Vers. 5.

'k Ben in hoogheyt hoogh verheben/
 Maer 'k sal mijn werk niet ober-geven/
*Mijn Wijnbergh die de myne is,
 Is voor mijn aengesicht gewis:*

De Heere Chri-
 stus als de Wijn-
 stock selve/ jaer ook
 metten Vader de
 epgene ende hemel-
 sche Wijngaerde-
 mer ende Landt-
 man/ sal syne Wijn-
 gaerden ende rang-
 ken breed te rugmel-
 ker bezorgen als opt
 Salomon/ hoe wijs
 hy ook sy gheweest/
 heeft konnen doen.

De Heere Chri-
 stus als de eygenaer
 des Wijngaerts/ en
 de ontfake harer
 vrugthaerheyt/ heeft
 de eere van alle
 vrughten.

O Sal'mon, duysent silverlingen
 Voor u zyn: maer twee-hondert gingen
 Voor Waghters vande vrughten zyn,
 Maer mijn sorgh maekt de vrught al mijn'.

De Meyers/ die de wijngaerts paghten/
 Niet haer/ maer sleghs haer inkomst aghten;
 Selv' Sal'mon diel' aen and're stelt/
 Niet al de vrught geniet/ maer gelt;
 Ik wil mijn Wijngaert selfs besoecken/
 En tot veel vrughtbaerhepd vercloeken/
 En hebben vande vrughten d'eer/
 Als zjind' alleen de eppen Heer.

Verf. 6.

O mijn Bruid die woont inde Hoven,
 Terwijl in d' Hemel ik woon' hoven/
 Verkondight my by vrienden sijn/
 Die na uw' stemm' luyf' rende sijn,
 Gh'in d' Hoven woont van mijn genade/
 Die ik besorge vroege en spade/
 Doet trouwlik ook uw' akker-werk/
 Dooz al/ aen die zijn inde Kerk!

'k Ben by u tot des werelts ende/
 En vreesst geen druk/ vreesst geen ellende
 De werelt dooz/ hout aen in 't Woot!
 Meest dat mijn volk breng' vrughten boort;
 Ik sal dooz vband u wel snoepen/
 Maer ghy sulc dies te beter groepen/
 'k Sal geven eens Wijngaerdeniers
 Tot stoorzing van all' boos getiers.

De kerke als hel-
 vende last totten
 dienst totten geestes-
 lijken akkerwerk/
 moet ghetroutwelik
 in alle hoven des
 Heeren dooz haren
 belijdenisse en oeffe-
 ninge des Kercken-
 dienste de vrucht-
 baerhepd der upt-
 berkoonne ranghen
 besorgen.

Gebeynsde die mijn Woot versmaden/
 Mijn wijsgaert sullen meest verraden:
 Maer 'k hebb' my vrienden twee gewijd/
 Hen predikt 't woord/ by tijd/ ontijd/
 Dat die steeds recht uw' stemme hooren/
 Als mijn *Wijngaerdeniers* verkopen:
 Ik salse na een tijd verneert
 Van boven maken meest ge-eert.

De Kerke aennemende dankbaerlik de belofte ende
 bemaninge Christi/ versoekt eyndelik sonder ophouden
 na Christi spoedige tweederlepe-komste/ op datse in hem
 alhier hebbe haren troost ende hier na hare heerlikhepd.

Op de wyse des Psalms 118.

Danket den Heer seer hoogh gepresen, &c.

Vers. 7.

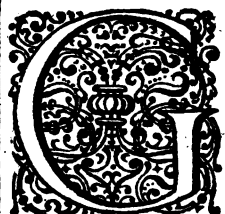
Ik dank u Heer/ seer hoogh gepresen/
 Van dese groote vriend'likhepd/
Loopt haest mijn Vriend, gelijk wilt wesen
Een Rhee oft een jongk Hert berepd
Op hooge specerye-bergen:
 Op Bruyd'gom op ons werk steeds let/
 Voor d' Eeren-komst ik dit blip' vergen/
 En slupten lijdsaem so 't gebedt!

Of wel de Kerke
 alhier is Gods tro-
 steelike specerye-berg
 daer de versterkinge
 woord ghehouden te-
 gen den oberhal al-
 ler verdrukkinghen/
 hetwile moghtans de
 setne alle tijt aghou-
 den/versoeken de ge-
 lotinge dat Christus
 eyndelik gekomen
 ter heerlikhepd/ haer
 versette in 't hemel-
 sche Jerusaleem/ daer
 de heerlike volhepd
 is aller brenghden
 ende beymakingen.

By-

By-voeghsel eens Gebedts, passende op dese Eeuwen.

Na de selbe Wyse:

Ghy Heere Christ als Godt en mensche/

Zijt 't Rhee oft 't jonge Herte snel/

Die 't Akker-werk door-loopt nae wensche/

Die upvoert 's Hemels Gods bebel/

Ic weet dogh eer Byplofts-dagh sal komen/

Ic moet beleven dagen boos/

Na duyfent jaer/ ook; metten vromen/

Word als gevangen voor een poos.

Ghy sult den Satan selfs ontbinden/

En laten loopen hem rontsom/

Om all' de boose upt te vinden/

Dan flux hem binden wederom:

Heer'! Beesten, Draeck, en Beyren bergen

Door Valsch' Propheet, uw' Wjngaerts best:

Te scheuren op uw' krupd'ge bergen/

Daer ghy voed uwe herten lest!

De ^a Nieuw'-wurth, (hoogh en wangkel) bergen

Op Steenen broos noyt vast gegrond/

Doen ook een Hert en Rhee schier bergen

Door Beyren, die de Draeck upt-sond'/

Van d' ^b Heyd'-sijn Heylsaem eyghen voedsel

Van synen Mirrh'-bergh na de zee/

't Ontliep (al barend') 't Slang'-gebroetsel

Te laben hem met wyde in we.

^a Nieuw-berger, &c.

^b Heydelberg.

^a Engellant.

^b Iacobus Koningk
van ^c Groot-Bre-
tanien, Engellant,
Schotlant, Yrlant.

Agh 't Rhee op 't schoon witt' ^a Roosen-bergen,
Geteelt by Vredes ^b Gaerdenier,
(Die met sijn dyp ^c Bree-sand' gen 't tergen
Rond' stillen Tygers, Draeckx-getier)
In trouw' vereenicht met 't jongk Herte,
Geteelt op uwen Myrrhen-bergh,
Als tweelinghs teelt in trouwe smerte!
Dogh schier verteert sijn vleesch en mergh!

't Bruyn schoon jongk Hert loopt onder desen
Dan door het water swemmend' haest:
Dan 't land door/ in verborgen wesen
Kent/ strijd' en vlucht van 't Beest, verbaest:
't Hught na de Zee: daer krijgt sijn laven
In dyp ge-^d Gravenhaegh; van ^e Roos,
Dan ^f Lely, wenscht verquikt/ te draven
Als met ^g Lecum-hert/ tot winst altoos.

^d 's Gravenhage.
^e Engellant.
^f Franckrijck.
^g Bohemen,
Nederland.

Pause 1.

All' 't weede Gebeest seer strijd hem tegen/
En heeft de bergen meest verwoest:
Hier staet mijn Akker-werk verlegen
Daer ghy Wijn-gaerdenier zijn moest.
Ik bidd' u Heer in dit verdrukken/
Dees Konings herten hulpe doet;
Komt/ laet nu dogh eens wel-gelukken
Haer wederkomst en winst met spoet!

Dit Rhee en 't Hert g'hebt t'saem gebonden
Dan twee uwo' trouwe Gaerdeniers,
Die ghy eertijds hebt uptgesonden
Te weeren der Afgronden-Diers;

Op

Op Bergen d'een/ d'een' in Eylanden;
Maer/ wat verschepden/ in dit werk
Niet slaen en konden t'laem de handen
Enpaer te bouwen uwe Kerk.

Dogh nu vereent dooz d'hand van boven
Tot trouw' in Ee/ t' jongk Hert en Rhee,
(Geroepen met eed te beloven
't Wilt heest te weeren/ om in vree
Dw' Akker-Wyngaerts-werk op d'aerden
Te vord'ren) beyde, ook haer zaet
Gegeven kroonen trouw aenbaerden/
Tot mynen dienst/ dooz uw' genaed.

De Hemel scheen hem te verblipden/
'k Daght/ mijn Vriend sal komen haest!
Maer d'Hellsche Draek dit niet kond liden/
Syn' t'samen-rotting tegen raest;
Mijn Kerk herstelt meest gingk hier hopen.
Dat haest vol-end soud zijn mijn strijt:
Maer meest de Dpands t'laem hier loopen/
Elk 't Rhee en 't Hers te moorden krijt.

Heer/ ghy hebt selo' verbult uw' Tempel
Met rook/ upt uwe heerlijkhepd/
Gegeven recht een straf exempel
Der Akker-lieden lantwighhepd:
'k Weet Heer/ dat niemand kan geduren
Daer in uw' Tempel/ tot dat ghy
De seven plagen sult upburen/
En setten uw' Les' Boden by.

Ogh Heer/ en wilt niet lang vertoeben/
Komt uw' Wijn-gaerdeniers te hulp;

h Keur-Bisschoppen.

Uw' Godlik' hand wy nu behoeven
 Al-er de *Drack* ons overstulp':
 De ^h *Byen* scherp romsom wy steken/
 Wilt hare angels rukken af/
 Der hoosen-werkers maght wilt breken/
 Dooz uw' maght en reghveerde straf!

Wilt om te storten upt/ haest komen/
 Uw' *Schalen* vol van toornigheyd/
 Op d' Aerd, in Zee, in *Water-stroomen*,
 In *Sonn'*, meest inde *Lughe* die spreyt:
 Dat groote poorten haer doen open/
 Des Hemels Tempel/ daer m' in siet
 De bronie; dat' haest komen loopen/
 Dyt uw' *Throon* roepen: 't is geschie!

Toont 't oordeel haest der grooter hoeren/
 Daer med' de werelt heeft g'hoereert/
 Die teghen u krigh dorde voeren/
 O dat haer vleesch haest werd verteert!
 Geeft dit den Koningen in 't herte/
 Van welk sy hadd' ontfangen gonst:
 Dat die verdubb'len hare smerte/
 En sy in d' afgrond word geplonst!

: *Pause 2.*

Sult ghy niet Heer 't werk haest uptbreuen/
 Die zijt het *Rhee* oft' jonge Hert,
 Dooz dit uw' *Rhee* en Hert, die treuren?
 Dit waer mijn wensch/ na u beger!'!
 Ghy Koningk selv' noghtans wel kroonde
 Certijts den *Grooten Constantijn*,
 En d' overwinning dooz hem toonde/
 Die ghy gaest totten brede mijn!

Lam Gods g' hebt schoon uw' maght doen bliken
 Als Priester, Koningk/ Heeren Heer,
 Dogh soo zyn by u desgeliken
 Tot sulcx uw' Dienaers/ 't uwer eer';
 Wilt ook op 't witte peert, Victoer
 Vertoonen vooz des Werelts oogh/
 Dooz dees' uw' Boden tot uw' gloer'/
 Die 't mynen Dienst gekroont ik toogh'.

In mynen strijt sy nu lang' bukken/
 Verjaeght als 't *Rhee en Hert* geblught;
 Doet haest haer wederkomst' gelukken/
 Dat sy bevreden myn' gesught!
 Van *Vreed-ryk* draeght dit *Hert*, de name;
 't *Rhee*, myns Gods *Scepter*, rust oft eed;
 't Welck een niet 't *Hert*, d'eel Erfgenanie
 Hem haert ver-eed, gekroont tot vreed.

Sec dees' op 't *Peert* in uwen name
 In d'open *Hemel*, uwer *Kerk*!
 Geeft haer als uw' Dienaers bequame
 Haest upt te voeren uwe werk!
 Dogh u sy d'eer' van altemale!
 Laet my haest sien in *Sonne* staen
 Den *Engel*, totten *Avondmale*,
 De *Hemelsch Voghels* roepend' aen.

'k *Sie* 't *Beest* niet all' sijn maght vergadert
 Te strijden tegen *Hem* op 't *Peerd*,
 En tegen syne maght die nadert/
 O wat een' vreeselik geveerd!
 Heer' neemt de beeste selv' gebangen/
 Werpt' inden *Doel* van 't *sulpher-vyer*;
 Doet *Gogh* end' *Magogh* gaen dees' gangen/
 En stilt all' 's *Dyants* wreet getier!

Fredericus.
 Elizabeth.

Hieronymus: Eliza-
 beth ofte Elifcha-
 beth / mijns Gods
 eed, oft versabinge.
 Bucerus: Elizabeth,
 mijns Godts ruste.
 Elizabeth, mijns
 Gods roede. dat is
 plante. (Ik boeghe
 daer by/ *Scepter*. uyt
Genes. 49. 10.) Eli-
 scheba, mijns Gods
 eed.

Soo sal ik my haest gaen bereyden/
 Als uwe *Bruyt* verciert seer schoon;
 En uwe groote stemmi' verheyden/
 Seggende ypt des Hemels thoon':
Gods Tabernakel metten menschen!
 Myn' *Bruydegom* met my syn' *Bruyt*;
 Dits/Heer/myn' sughten en myn' wenschen/
 Dat ik dan raek' ten strijde-ypt'

Ghy sult u byant dan verrassen
 End' werpen inde tweede Doot;
 Maer myne tranen all' afwassen
 En doen vergaen all' mynen noot;
 Ja sult *nieuw' Hemel, Aerde* maken
 Tot Hemels *Berghs vol specery*;
 Hier myn' verstant en sinen staken!
 Ogh dat dees' dagh haest kome by!

Dit sal den dagh sijn yptgelesen
 Van u/mijn Heere/selv' gemaekt;
 Dan sal ons' *Bruylofts-feeſte* wesen
 En eeuw'ge vzeughd'/daer 't hert na haekt;
 O Heer' komt righten inde Wolken.
 De Werelt in gerechtigheyt
 Soo word ik aen uw' kroon' geholpen!
 Te heerschen inder eeuwighheyt!

Ik wagt u/Heer/all' oogeblikken
 Staend' op de wagt/ik bidd'/ik vast/
 Dat my geen' valstrik sal verstrikken;
 't Hert/oog' en voet steeds op u past/
 Op uwe komst mijn *Bruyd'gom* weerdigh/
 Der wyse *Maeghden* u bekant
 Als uwe *Bruyd* niet Oly veerdigh
 Met brandend' Lampen inde hant.

Komt haestelik mijn Liefste schoone
 Weest als een *Rhee* oft een *jonk Hert*
 Op *spiercp'-berghs/* en de woone
 Gewensicht my geest/ byj vande smert!
 O *Bruyd'gom myn' God en Heere/*
Ik haest'lik koom' Ghy hebt geleyt:
 Ogh/ *Amen!* wilt u haesten seere/
La, komt Heer Iesu, en niet heyt!

E Y N D E.

Fauten te verbeteren.

In de Dedicatie/ heest, 12. nebert/leest/bernebert. In't Latijnsche Car-
 men den lesten regel/vigil, leest/Vigil. Fol. 8. lin. 21. Geests, Geests. Fol. 17.
 lin. 1. Moet weer op waken/ 'k Moet 't bedd' herlaten / Fol. 19. lin. 20.
 bedde, bedd'. Fol. 29. Cap. V. Cap. IV. Fol. 52. lin. 18. en/ten/ Fol. 54. lin. 12.
 mine/um/ Fol. 66. lin. 32. Der/His/ Fol. 67. lin. 5. Bruyd'gom/Bruydsgom.

AMSTERDAM,

Gedruckt by Paulus Aertsz van Ravestejn.

ANN O 1625.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

136

